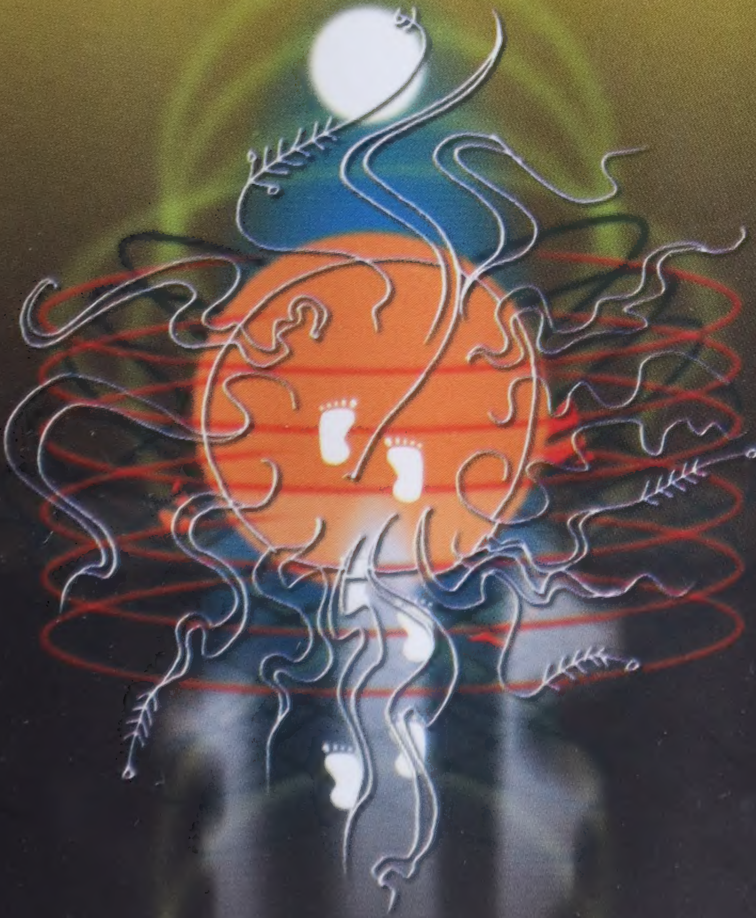
ಕಣವಿ
ಕಾವ್ಯ
ಸಂಪುಟ
೫

ದೀಪಧಾರಿ

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ



ದೀಪಧಾರಿ

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ
ಗೋಕುಲಂ ಮೂರನೆಯ ಹಂತ, ಮೈಸೂರು - ೨

DEEPA DHARI
A Collection of poems

Written by
Chennaveera Kanavi

Published by
Talukina Venkaniah Smaraka Granthamale
9, Ramya, Gokulam 3rd stage
Mysore - 570 002

Pages : 85 *Price : Rs. 45/-*

First Impression : 1956
First Impression : 1965

ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಿಂದ ಮೊದಲನೇ ಮುದ್ರಣ : 2009

Cover Page : Sudakar Darbe

D.T.P.: **LEKHA GRAPHICS**
Mysore - 8 Ph: 2482854

Printed at : Good Touch Printers, Mysore

ಅರ್ಪಣ

ಕವಿವರ್ಯ
ಶ್ರೀ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ
ಅರುವತ್ತೊಂದನೆಯ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ
ಸವಿನೆನಪಿಗೆ

ಕಾವ್ಯ ವಾಚನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು

ಈ ನನ್ನ ಐದನೆಯ ಕವನಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಓದುಗರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದುದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೆ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದವು ಈಚೆಗೆ ರಚಿತವಾದವುಗಳು.

ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆ ಈಚೆಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೂತನ ರಚನಾ ವಿಧಾನದೊಂದಿಗೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. 'ನವ್ಯಕಾವ್ಯ'ದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಮತ್ತೊಂದು ಮಜಲು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಒಂದೇ ಗಿಡದ ಕೊಂಬೆಗಳಾದರೂ ಅವುಗಳ ಆಕಾರ, ಮಣಿತ, ಭಂಗಿ, ರಸಪುಷ್ಟಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲೂ - ಶೈಲಿ, ಛಂದ, ಪದಗಳ ಬಳಕೆ, ಒಟ್ಟಂದದ ಪರಿಣಾಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ - ಹಿಂದಿನ ಕವಿತೆಗಳಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಹಾಗೂ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಒಂದು ಹೊಸ ರುಚಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅದು ತಳೆದಿದೆಯೆಂದು ಈಗಲೇ ಹೇಳಬರುವಂತಿಲ್ಲವಾದರೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ವತಂತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಬೆಳೆದುಬರಬೇಕಾದದ್ದು; ಅದನ್ನು ಹಾಗೆ ಬೆಳೆಯಗೊಟ್ಟು ನೋಡಬೇಕಾದುದು ನಿಜವಾದ ಕಾವ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಕೆಲ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ನವ್ಯಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಓದುಗರು ಕಾಣಬಹುದು. ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳೆಂದು ನಾನಿವನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವಾದರೂ ಆಧುನಿಕ ಭಾವಗೀತೆ ಹಾಗೂ ನವ್ಯಮಾರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿರುವ ಕಂದರಕ್ಕೆ ಇದು ಸೇತುವೆಯಾದೀತೆಂಬ ನಮ್ರಭಾವನೆ ನನಗಿದೆ.

ಧಾರವಾಡ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಯುಗಾದಿ ಕವಿಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಓದಿದ 'ದೀಪಧಾರಿ'ಕವಿತೆಯನ್ನು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಅನುಮತಿಯಿತ್ತ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಜೀವನ,

ಜಯಂತಿ, ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ, ಜಯಕರ್ಣಾಟಕ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಲ್ಲದೆ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, ಪ್ರಪಂಚ, ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ, ಕರ್ಮವೀರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗ್ರಹದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಕವನಗಳನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದ ಸಂಪಾದಕರ ನೆರವನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಗೆಳೆಯ ಸಿಂಧುವಳ್ಳಿ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವ ತಮ್ಮ ಸುರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಾಹಸಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರಂತೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಚೇತನ ಮುದ್ರಣಾಲಯದವರು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗುವಂತೆ ಇದನ್ನು ಅಚ್ಚುಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೀರ್ವರಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಸಲ್ಲಬೇಕು.

೨೮, ಸಾರಸ್ವತಪುರ
ಧಾರವಾಡ — ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ
೩೦-೫-೧೯೫೬

ಅರಿಕೆ

ಈ ಸಂಕಲನದ ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನದ ಗೆಳೆಯ ಎಸ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ. ಇಲ್ಲಿಯ ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಟಿಪ್ಪಣೆಗಳಿದ್ದರೆ ಒಳಿತೆಂದು ಅವರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಹೃದಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಗುರುಲಿಂಗ ಕಾಪಸೆಯವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯದಿರಲಾರೆ.

ಧಾರವಾಡ
ಯುಗಾದಿ — ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ
೨-೪-೧೯೬೫

ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ನುಡಿ

ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀ ತ.ಸು. ಶಾಮರಾಯರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಅವರ ಪುತ್ರ ಶ್ರೀ ಟಿ.ಎಸ್. ಛಾಯಾಪತಿಯವರು ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅನೇಕ ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಲ್ಲದೆ 'ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಕಾಶನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' (೧೯೯೯) ಯನ್ನು ಪಡೆದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೂ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ 'ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯದ' ಮೂರು ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಪ್ರತಿಗಳೂ ಅವರಿಗೆ ಲಭ್ಯ ವಾಗುವದು ಪ್ರಯೋಜನಕರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸ್ವತಃ ಲೇಖಕರೂ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಕಾಶಕ ಛಾಯಾಪತಿಯವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ರಕ್ಷಾಪುಟದ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ, ಖ್ಯಾತ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ಸುಧಾಕರ ದರ್ಭೆಯವರಿಗೂ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರೇರಕರಾದ ಶ್ರೀಛಾಯಾಪತಿಯವರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ಧಾರವಾಡ — ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

೨೦ - ೭ - ೨೦೦೯

ಕವನಗಳ ಕ್ರಮ



೧೯೫೭ ರಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕಣವಿಯವರು

(ಭಾವಚಿತ್ರ : ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ವಿಜಾಪುರ)

ಬೇಲಿಯ ಮೇಲಿನ ನೀಲಿಯ ಹೂಗಳು

ಸಾಲಾಗಿ ನವಿಲು ಗರಿಗೆದರಿ ನರ್ತಿಸಿದಂತೆ
ಮುಂಜಾವದಲಿ ಬೇಲಿತುಂಬ ನೀಲಿಯ ಹೂವು
ಜೀವನೋತ್ಸಾಹದಲಿ ಎದೆದುಂಬಿಸುವ ರೂಹು!
ಭೂಮಿಯಾಳದ ಭಾವ ಮೇಳೈಸಿ ಪುಟಿದಂತೆ
ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲೆ ಮನಸೇಚ್ಛೆ ಬೆಳೆದಿಹ ಬಳ್ಳಿ
ತೆರೆದಿಹುದು ನೂರು ಸಾವಿರ ನೀಲ ಬಗೆಗಣ್ಣು!
(ನೇಸರನಿಗೂ ಜಗಕು ಇನ್ನೂ ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣು)
ಎಲ್ಲ ಒಂದೇ ಅದಕೆ - ತೋಟ ಬೇಲಿಯಕಳ್ಳಿ.
ಬಿಸಿಲು ಬಲಿಯುವ ಮುನ್ನ ಬಗೆಗೊಂಡ ಸೌಜನ್ಯ
ಮುಖವ ಸಣ್ಣದು ಮಾಡಿ ಮುದುಡಿಕೊಂಡಿರೆ ಜೀವ
ಬರಿಯ ನೆನಪಿಗೆ ಉಳಿದ ದೇಟಿಗಂಟಿದ ಹೂವ
ಬದಿಬದಿಗೆ ನಾಳೆಯರಳುವ ಮೊಗ್ಗೆ ಮೂರ್ಧನ್ಯ!
ವಿಮಲ ಕೋಮಲ ಕಾಂತಿಯೊಗುಮಿಗುವ ಚೈತ್ರಾಕ್ಷಿ
ಅದೊ ಅಲ್ಲಿ ಇದೊ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸುಮ ಸಾಕ್ಷಿ!

ಮಧುರಚೆನ್ನರ ನೆನಪಿಗೆ

ಜಾನಪದ ಜೀವನದ ಸಂಗೀತಕೆದೆಯೊತು
ಹೂವು ಹೂವಿನ ಜೇನು ತೊಳೆಯ ಬಿಡಿಸಿ,
ಹೊಸ ಬೆಳೆಯ ಕಸುವಾಗಿ ಸ್ನೇಹರಸದೊಳು ಮಾಗಿ
ಸುಗ್ಗಿ ಮಾಡಿದಿರಂದು ನಾಡ ನಲಿಸಿ!

ಅಂದಿನಿಂದೆನ್ನೆದೆಗೆ ಮೂಡಿಹುದು ಮಳೆಬಿಲ್ಲು
ಆಡಿಹವು ನಿಮ್ಮೂರ ನವಿಲ ಹೆಜ್ಜೆ!
ಕಾಳರಾತ್ರಿಯು ಬೆಳಗು ಬೈಗುಗಳು ದಾಟಿದವು
ಕಂಡೆ ನಾ ನಿಸ್ಸೀಮ ನಯದ ಓಜೆ!

ದೇಹ ಮೋಂಬತ್ತಿಯೊಲು ಮುಡಿದ ಬೆಳಕಿನ ಕುಡಿಗೆ
ಕರಗಿ ಮಿದುವಾಗಿತ್ತು ಅಂತರಂಗ;
ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ ಕನಸುಗಳು ಸಚ್ಚಿದಾಕಾಶದಲಿ
ದೇವತಾಪೃಥಿವಿ ಮೈದಡವಿದಾಗ!

ಹರಿಗಡಿದ ಬಾಳಿನೊರತೆಯ ತೋಡೆ, ಪ್ರೀತಿ ಜಲ
ಸೆಲೆಯೊಡೆದು ಬರೆ ಮಧುರಗೀತವಾಗಿ
ಹಲವನೆಲ್ಲವನುಳಿದು ಹಾಡಿ ಮೀಸಲುಗವಿತೆ
ಚೆಲುವನಲ್ಲಿಯೆ ಬೆರೆತೆ ಬಯಕೆ ಮಾಗಿ!

'ನಿಶ್ಶಬ್ದ ನಿಶ್ಶಬ್ದ ಶಬ್ದದಾಚೆಯ ಶಬ್ದ'-
ಮೌನ ಕೋಗಿಲೆಯದನೆ ಧ್ಯಾನಿಸಿತ್ತು;
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯ ಚಿತ್ತವದರ ಸುಳಿವಿಗೆ ಹೊರಳಿ
ಬೆಳಗಿನೊಳಗಿನ ಬೆಳಕ ಹೀರುತಿತ್ತು!

ಇಲ್ಲಿ ಊರಿದ ಬೀಜವಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಾಗಿತ್ತು
ಆಕಾಶದಡವಿಯಲಿ ಕೊಂಬೆ ಚಾಚಿ!
ಮರದ ನೆರಳಲಿ ತನ್ನ ನೆರಳನರಸಲು ಬಹುದೆ?
ಅರಿತವರಿಗಂತದುವೆ ಆತ್ಮಸೂಚಿ!

ತನುವು ನಿಸದಿಗೆಗಲ್ಲು, ಮನವು ಮಾಸತಿ ಕಲ್ಲು
ನಿಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯೊಂದು ವೀರಗಲ್ಲು!
ಭಾವ ದೇವಾಲಯದಿ ನಿತ್ಯ ನಂದಾದೀಪ
ಶರಣು ಶರಣೆಂಬುದೇ ಕೊನೆಯ ಸೊಲ್ಲು!

ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣದರ್ಶನವನೋದಿ

ಮಲೆನಾಡ ನಿರ್ಝರಿಣಿ ತಡಿಯ ತಳಿರ್ದೊಂಗಲಲಿ
ನಲಿವ ಮಂಗಲಪಕ್ಷಿ, ನಿಚ್ಚಹಸುರಿನ ಒಸಗೆ
ಹಾಡೆ ಈ ನೆಲದ ಮಣ್ಣಿಂದೊಗೆದ ಹಾಲ್ದೆನೆಗೆ,
ಸೂರ್ಯ ಚಂದಿರ ತಾರೆ ಮೂಡಿ ಮುಳುಗುವ ನೀಲಿ
ತೇಲಿಸಿತು ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ ತನ್ನಮೃತ ಲೀಲೆಯಂ!
ಭವ್ಯತೆಯ ಕನಸು ಗರಿಗೆದರಿ ಮರದುದಿಯಿಂದ
ಬಾನಮುಡಿಗೇರಿ ಬೆಳಕಿನ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಿಂದ
ಮಿಡಿಯಿತೊಂದದ್ಭುತೋಂಕಾರ ವೀಣಾರವಂ!
ಗುಣಕೆ ಮತ್ಸರಮುಂಟೆ? ದೇಗುಲದ ಗಂಟೆಯುಲಿ
ಕಂಬ ಕಂಬವ ತುಂಬಿ ಮೈದುಂಬಿ ನಿಂತ ಬಗೆ
ನಿಂತೆ; ನಿಂತೆನೆ? ನಾದ ತಂತುವಾದೆನು ಕೊನೆಗೆ
ರಸಋಷಿಯ ಪದ್ಮಶಾಂತಿಯ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲಿ.
ಯುಗಯುಗಕು ಸಾಗಿರುವ ಜಗದ ರಾಮಾಯಣಂ
ನೂರು ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಬಿಂಬ ಕವಿದರ್ಶನಂ!

ಮನೆ - ಕಿಟಕಿ

(೧)

ಮಗುವನಾಡಿಸುತ ಹೂವಿಗೆ ಹೂವ ಪೋಣಿಸುತ
ಜಾವ ಜಾವಕೆ ಹಾಡಿನೆಳೆಯ ಜಗ್ಗಿ,
ದುಂಡುಮಾಲೆಯ ಕನಸ ಕಟ್ಟಿ ಮುಡಿಯುತ್ತಿಹಳು
ಇರುಳಬಾನಿಗೆ ಚಂದ್ರ-ತಾರೆಯಾಗಿ!

ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕೆರೆಯ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲಿ
ಆ ನೀಲಿ ಆ ಮೋಡವೆಲ್ಲ ಮೂಡಿ -
ಹೇಳಬಾರದ ಹಿಗ್ಗು -ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಿತು ಮೊಗ್ಗು
ಯಾವುದೋ ಮಾಯೆಯಲಿ ಗಾಳಿ ತೀಡಿ!

ಈ ಮನೆಯ ಮನದ ಅನುನಯ ನಿತ್ಯನೂತನವು
ಅದರ ಕಲ್ಪನೆ [redacted] ರಂಗವಲ್ಲಿ,
ಊದುಬತ್ತಿಯು ಬರೆವ ಊಹೆ ಚಿತ್ರವಿಲಾಸ -
ಮಗುವಿನೆಳನಗೆಯದರ ಧವಳಕೀರ್ತಿ!

ಮುಂಜಾವದಂಗಳದಿ ಹೊನ್ನ ಬೆಳಕಿನ ಹುಂಜ
ಕೂಗಿ ಕುಣಿಸುವುದದರ ಹೂತುರಾಯಿ;
ಸಂಜೆ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆ ಚಿಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮೇಳನಕೆ
ಕತ್ತಲೆಯ ಬೀಡಿನಲಿ ಸರಬರಾಯಿ!

ಹಂಚುಮಾಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಓಡೋಡಿ ಬರುವ ಮಳೆ
ಕಿಟಕಿ ಕಣ್ಣನು ತೆರೆವ ಮಿಂಚು ಸೆಳೆತ
ಎಲ್ಲ ಗುಡುಗಿನ ಧ್ವನಿಯನೆದೆಗೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳುವ
ಇದರ ಮಡಿಲಲ್ಲಿಹವು ನೂರುಗೀತ!

(೨)

ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಕುಲ ಸಂಪಿಗೆಯ ಹೂಗಾಳಿ
ಬಾನ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿನ ಗಂಧಲೇಪ
ನೂರು ಸ್ನೇಹದ ಒಲುಮೆ ಚಿಲುಮೆ ಪುಟಿಯುವ ರಂಗ
ಏಕಾಂತಕಿದು ಮತ್ತೆ ನಿಸ್ತರಂಗ!

ದೂರ ದೂರದ ಹಡಗು ಬಂದು ತಂಗುವವಿದರ
ಒಡಲ ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲಿ ಸರಕು ಇಳಿಸಿ,
ತೆರೆ ತೆರೆಯ ಭಾವದುನ್ಮಾದಕ್ಕೆ ಏರಿಳಿದು
ಸಾಗುವವು ದಿಗ್ದಿಗಂತಕ್ಕೆ ಎಳಸಿ!

ದಾರಿ ತಪ್ಪುತ ಅಲೆದು ಮುಗಿಲ ಶೂನ್ಯವನಳೆದು
ಕನಸೊಡೆದು ಗರಿಯುದುರಿ ಸೋತ ಪಕ್ಷಿ
ರೆಂಬೆ ರೆಂಬೆಯ ಕುಕ್ಕಿ ಕನವರಿಸಿ ಹಾರುವವು
ಮರದ ಹರಣವೆ ಹಾರಿ ಹೋದ ತೆರದಿ!

ಚಣಕೊಂದು ತೋಟ, ಮನವೆಳಸಿದಾಕಡೆ ನೋಟ
ಹರಿಸಿ ಹಾರುತ ಗಾಳಿಯೊಡನೆ ತೇಲಿ
ಅಂತು ಇಂತೂ ಹೊತ್ತುಗಳೆವ ಪಾತರಗಿತ್ತಿ
ಒಮ್ಮೆಯಾದರು ಭೆಟ್ಟಿಕೊಡುವವಿಲ್ಲಿ!

ಮಾವು ಹೂವಿನ ತೇರು, ಹೊಂಗೆ ತುಂಬಿದ ಬಸುರಿ
ಉರಿವ ದೀಪಸ್ತಂಭವಗೊ ಬೂರಲ!
ಬೆಳೆದು ಬಾಗಿದ ತೆಂಗು, ಹುಲ್ಲು ಹೂವಿನ ರಂಗು
ಎಲ್ಲೊ ಮರೆಯಾಗಿಹುದು ಮರಿಕೋಗಿಲ!

(೩)

ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕೆ ಬೀದಿಮೈಯ ಕೆರೆಯುವ ಕಾರು
ಬಸ್ಸು, ತುಂಬಿದ ಲಾರಿ ತರಗ - ಬರಗ;
ಆಡು ಕುರಿಮರಿ ಎಮ್ಮೆ ಹೋರಿ ಆಕಳ ಮಂದೆ
ನಡುಬೀದಿಯಲಿ ನಾಯಿ ಗೋಪ್ಯಭಂಗ!

ಹೊಗೆಗೋಡೆ ಹಳಸಿರುವ ನೆಳಲು ಬಚ್ಚಲರೊಜ್ಜು
ಇಲ್ಲಣವು ಜೇಡಬಲೆ ಧೂಳಿ ಮುಸುಕು -
ಒಲೆಯ ಮೇಲೊಗ್ಗರಣೆ ಘಾಟ ಛಟ ಛಟ ಸೀನು-
ಡಬ್ಬಿಬಾಯಿಗೆ ಸೊಂಡಿ ಚಾಚುವಿಲಿಯು.

ಊರಿನಾಚೆಗೆ ದೂರ ಗಿರಿಕಿರೀಟದ ತುದಿಗೆ
ಮೋಡ - ಬೆಳಕಿನ ಪುಂಜ- ಅದ್ವಿತೀಯ!
ಹಗಲು ಇರುಳಿನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಪಂಜು-
ಬಾನಿನಾಶೀರ್ವಾದ ಶಾಂತಿ ಅಭಯ!

ದಿನಬಳಕೆಯನು ಮೀರಿ ಸೆಳೆವತೀಂದ್ರಿಯ ಸ್ಪರ್ಶ
ಹೊರಜಗವನೊಳಗಿಟ್ಟವುಂಕಿ ತಣಿಸಿ
ಬಾನ ಕನ್ನಡಿಗೆ ಚೌಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದೆ ಕಿಟಕಿ
ಇಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರು, ಆಗು ಅಂತರ್ಮುಖಿ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮಜಲು

ಬಾನ ಬೀದಿಗೆ ಜೋಲಿಹೊಡೆದು ಉರುಳಿವೆ ಮೋಡ
ಪಡುವಣದ ಪಡಖಾನೆಯಿಂದ ತೂರಿ;
ಬೇಕು ಬೇಕಾದತ್ತ ಹೊರಳಿ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ
ಸುಸ್ತಾಗಿ ಬಿದ್ದಿಹವು ನೆರಳು ಕಾರಿ!

ಹಗಲು ಮೂರ್ಛೆಗೆ ಸಂದ ಗಾಳಿ ಇದ್ದೆಡೆಯಿಂದ
ಮೈಮುರಿದು ಆಗೀಗ ಆಕಳಿಸಿದೆ-
ಆಗ ಬೆಚ್ಚನೆ ಧೂಳಿ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಮೇಲೇರಿ
ಅದಕೆ ಹಾಜರಿ ಕೊಟ್ಟು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದೆ!

ಕಾಗೆ ಬೇವಿನಕಾಯ ಕುಕ್ಕಿ ಚುಂಚನು ತಿಕ್ಕಿ
ಹೊತ್ತು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆಯೆ ಕಿರಿಚುತ್ತಿದೆ;
ಹುಲ್ಲಿನಲಿ ಹುಳವನಾರಿಸುತಿಹವು ಗೊರವಂಕ
ಗೂಡಿನಲಿ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಅರಚುತ್ತಿದೆ.

ಗಿಡದ ಬೊಡ್ಡೆಯನಾತು ಮಲಗಿರುವ ಭಿಕ್ಷುಕನ
ಮುತ್ತಿ ಜೊಮ್ಮೆಂದಿಹುದು ನೊಣದ ಪರಿಸೆ;
ಬಾಲ ಗುಂಡಾಡಿಸುತ ನಾಯಿ ತೆರೆದಿದೆ ಬಾಯಿ
ತೀರಿತಿಲ್ಲವೊ ಅದರ ಅಗಳಿನಾಸೆ!

ಬೆಕ್ಕು ತಿಂದಿಹ ಇಲಿಗೆ ಬಿತ್ತು ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣು
ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲಿ ಅದಕು ಅರ್ಧಪಾಲು,
ಬೆಟ್ಟಿ ಬೆನಕನ ಮಸಣಯಾತ್ರೆ ನೆರವೇರಿಸಲು
ಅತ್ತೆ ಹೊರಟಂತಿಹುದು ಇರುವೆಸಾಲು!

ಹಸುರು ಜೊಂಡಿನ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಬಡಕಲು ಎಮ್ಮೆ
'ಈಸಬೇಕೊ ಇದ್ದು ಜೈಸಬೇಕು'!
ಹಿಂಡಿದರೆ ಉಪಚಾರ; ತೊಂಡು ಮೇದರೆ ಕೊಂಡ-
ವಾಡೆಯಲಿ ಉಪವಾಸ ಸಾಯಬೇಕು.

ಬಾಡಿಗೆಯ ಚಕ್ಕಡಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲದ ಕೀಲ
ಎಳೆಯಲಾರದ ಎತ್ತು ಎಳೆಯುತ್ತಿದೆ;
ಧೂಳಿ ಮಾಂಕಾಳಿಯೊಲು ಬುಸುಗುಟ್ಟಿ ಬರುತಿರುವ
ಕಾರು ಫೋಂಕರಿಸುತ್ತ ಒತ್ತರಿಸಿದೆ!

ಆಫೀಸಿನಲಿ ಕುಳಿತ ಕಾರಕೂನರ ಕುರ್ಚಿ
ಜಡವಾಗಿ ಬಡವಾಗಿ ಹುರುಪಳಿಸಿವೆ;
ಮೇಜು ತಿಣಿಕಿದೆ, ಟೈಪುರೈಟರಿಗು ತೆರಪಿಲ್ಲ
ಹೊರೆಗಟ್ಟಲೆಯ ಕಡತ ಬೆಂಬಳಿಸಿದೆ!

ಎದುರುಗೋಡೆಗೆ ಸಿಲುಬೆಗೇರಿಸಿದ ಗಡಿಯಾರ
ಸುತ್ತುಸುತ್ತಿಗೆ ಗಂಟೆ ಟೆಂಟಣಿಸಿದೆ;
ಹತ್ತಿರದ ಹೋಟಲಿನ ಹಾಡು - ಹಲಗೆಯು ಕೂಗಿ
ಬಸಿಯ ಮದುವೀಂಟಲ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಬಿಸಿಲು ತಗ್ಗಲು ಸಂಜೆ ನಂಜಿಕೊಳ್ಳಲಿಕಿಹುದು,
ಇರುಳು ಹೇಗೋ ಕಳೆದು ಬೆಳಗು ಬಹುದು.
ಮಜಲು ಬರುವದು ಮತ್ತೆ ಹಗಲ ಪಂಜನು ಹಿಡಿದು
ಜಗದ ಹೆಗಲಿಗೆ ನೊಗವ ಹೇರಿಸುವದು.

ವಿರಹಿ : ಸಂಜೆ

ಉರಿದುರಿದು ಹಗಲು
ಆರಿ ಹೋಗಿಹ ಕೆಂಡವಾಯ್ತು ಮುಗಿಲು.
ನೇಸರನಿಗೂ ಬೇಸರಾಗುವದು ಸಹಜ
ನಿಜ -,
ರಜೆಯೆ ಸಿಗದಿರಲು ಅವನಿಗೆಲ್ಲಿಯದು ಮಜ?
ಅಂತೆಯೇ
ಅವನೆಂದಿನಂತೆಯೇ
ಕರಿಯ ಮೋಡದ ಬರಿಯ ಕಂಬಳಿಯ ಮುಖಕೆಳೆದು
ಹೊತ್ತೂಂಟ್ಲೆ ಮಲಗಿದನು ಗಪ್ಪುಗಡದು,

ಮಗುವು ಕಿಟಕಿಟ ಹಚ್ಚಿ ಕೀಸರಿಟ್ಟಂತೆ
ಮಳೆಯು ಜಿಟಿ ಜಿಟಿ ಹತ್ತಿ ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕಿದೆ;
ಮರದ ಎಲೆಗಳ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಸಿದ ಕಿರಣ
ಹರಿದು ಬರುತಿದೆ ಪಿಸಿಯ ನೂಲಿನಂತೆ.
ಆಗ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಣ್ಣವಾಗೆ
ಅಳುವ ಮಕ್ಕಳು ನಸುವೆ ನಕ್ಕಹಾಗೆ.
ಬಳಿಯ ಹೊಂಡದ ದುಂಡುಮೇಜು ಪರಿಷತ್ತಿನಲಿ
ಕಪ್ಪೆಗಳು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ ಜಿಗಿದಾಡುತಿವೆ
ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷವೆ ಕೊನೆಗೆ ಗೆದ್ದಹಾಗೆ!
ಜ್ವರವಿಳಿದು ಮೈ ಬೆವರು ಬಿಟ್ಟ ರೋಗಿಯತೆರದಿ
ಕಾದ ತಿರೆ ತೊಯ್ದಿಹುದು ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ -
ಇಂಥ ಇಳಿಹೊತ್ತಿನೊಳಗೆ.
ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಬರುವ ಕಳ್ಳ ಬೆಕ್ಕಿನ ತೆರದಿ

ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲೆ ಇಳೆಯ ಮೂಸುತಿಹುದು;
ಗಾಳಿ ಮೈಸೋಕಿಸದೆ ಮಡಿಯ ಮಾಡುವರಂತೆ
ದೂರ ದೂರವೆ ಹಾರಿ ಬೀಸುತಿಹುದು.

ಮಂಜು ಹಬ್ಬಿತು
ಪೃಥ್ವಿಗೇ ನಂಜೇರಿದಂತೆ!
ಸೇದಿ ಬೀಸಾಡಿರುವ ಸಿಗರೇಟು ತುಂಡಿನೊಲು
ದೂರದಲಿ ಕಾಣಿಸಿತು ಮಂಕು ಚಿಕ್ಕೆ!
ವಿರಹಿಗಾಯಿತು ಸಂಜೆ
ಸೊರಗಿ ಹೋದಂತೆಯೆ ಬಾನಬಂಜೆ-
ರಾಗವಿರಹಿತವಾಯ್ತು ಅವಳ ಕೆನ್ನೆ,
ನಿಶೆಯು ಬರೆಯಿತು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸೊನ್ನೆ.

ಸೊಳ್ಳೆ

೧

ಓಡುತಿಹ ಕಾಲನನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ತಲೆಯ
ಚಾಣದಲಿ ಹೊಡೆದಂತೆ ಹತ್ತುಗಂಟೆ
ಬಾರಿಸಿತು ಗಡಿಯಾರ, ಮುಂದೆ ಸಾಗಿತು ಮುಳ್ಳು
ಇರಲಿ ಬಿಡು, ನಮಗೇತಕದರ ತಂಟೆ?
ಮಂದ ಬೆಳಕ ತಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ಇಂದ್ರಚಾಪದಂತೆ ಬಾಗಿ
ಒಲವು ಸವಿಯ ನೀಡಿತು;
ಹಿಗ್ಗು ಪಡೆದ ಪ್ರಣಯಪಕ್ಷಿ
ನೀಲದಾಳದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದು
ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಇಳಿದು
ಎದೆಯಗೂಡ ಸೇರಿತು.
ದೀಪವಿಳಿದು ಆರಿತು
ಕತ್ತಲೆ ಮೈ ಚಾಚಿತು.
ನಿದ್ದೆಲೋಹಚುಂಬಕದೊಲು
ಎಳೆವ ಸೆಳೆವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೆ
ತಂಬೂರಿಯ ನಾದದಂತೆ
ನಾರದರವತರಿಸಿದಂತೆ
ಝೇಂಕರಿಸಿತು
ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದು ಕುಳಿತ ಸೊಳ್ಳೆ
ತನ್ನ ಗತ್ತಿನಲ್ಲೆ!

೨

ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯಲು ಬರುವ ಮೆತ್ತಗಿನ ಕಳ್ಳನೊಲು
ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳೇ ಹಾಡಿ ಹರಸುತಿತ್ತು;
ಬಾಂಬನೆಸೆಯುವ ಮೊದಲು ಅತ್ತಿತ್ತ ಹಾರಾಡಿ
ಸುತ್ತುವ ವಿಮಾನದೊಲು ಮರಸುತಿತ್ತು.
ಬಂತು ಅಗೊ!
ಬಂದೆಬಿಟ್ಟಿತು
ಮಹಾಸೈನ್ಯವನು ಹಿಂದಿರಿಸಿ ಮೊರೆದು 'ಸ್ವಾಹಾ'
'ನೀನಾರಿಗಾದೆಯೊ ಎಲೆ ಮಾನವಾ'
ಪರಿಚಿತರು ಸಲಿಗೆಯಲಿ ಮಾತನಾಡುತ ಬಂದು
ಹೆಗಲಮೇಲೆಯೆ ಕೈಯನಿರಿಸುವಂತೆ
ಬಂದು ಕುಳಿತಿದೆ ಮುಖದಮೇಲೆ ಅಂತೆ;
ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಮೈಮುಟ್ಟಿ ಬಂದು
ಗುಂಯ್ ಗುಟ್ಟುತಿದೆ
ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಕ್ರೂ ಇಟ್ಟು ತಿರುವಿದಂತೆ
ರೋಮರೋಮಕೆ ಸೂಜಿ ಮದ್ದಿನಂತೆ!
ಇಂಥ ಧೈರ್ಯವದೆಂತು ಬಂತೊ ಕಾಣೆ,
ಕೋಣೆಯಾಚೆಗೆ ಇದನು
ಹೊಡೆದೋಡಿಸದೆ ಮಾಣೆ.

೩

ಅದು ಮುಂದು ಮುಂದೆ
ನಾನು ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆ
ಅಂತೆ ಆಡಿಸಿತೆನ್ನ ಹಿಂದು-ಮುಂದೆ.
ಗುಂಗಾಡಗುಂಗು ಮೈದುಂಬಿ ಹಂಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು

ಆದರೂ ಆಗಲೆಂದೆ;
ಮನಕೆ ಮಾಯಾಮೃಗದ ನೆನಪು ತಂದು
ಪುಂಗಿಯೂದಿತು ಕಿವಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು;
ಚಪ್ಪಾಳೆಗೂ ಸೊಪ್ಪುಹಾಕದೆಯೆ ಕೈತಪ್ಪಿ
ಮೂಲೆಯ ಕಪಾಟಿನಲಿ ಲೀನವಾಯ್ತು.

ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿದ
ಸೈನಿಕನೊಲು ಮರಳಿದೆ,
ಹಾಸಿಗೆಯಲಿ ಹೊರಳಿದೆ
....
ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಗೊರವ ಬಂದು
ಜಾಗಟೆಯನು ಬಡಿದನು:
'ಏಳ್ಕೋಟಿಗೇಳ್ಕೋಟಗೇಳ್ಕೋಟಿಗೋ'
ಕಣ್ದೆರೆದೆನು
? ? ?
ಕಿವಿ ನಿಮಿರಿತು
! ! !
ಗಡಿಯಾರ ಬಾರಿಸಿತು ಏಳುಗಂಟೆ.

ಚಿಂತನ

೧

ತೆರಳಿದರು
ಅತಿಥಿಗಳು ಮರಳಿದರು ಮನೆಗೆ.
ನನ್ನ ಮನೆ
(ಗುಬ್ಬಿ ಹೆರವರ ಮನೆಗೆ
ತನ್ನ ಮನೆ ಎಂದಂತೆ)
ಬರಿದಾಯ್ತು ಕೊನೆಗೆ.

ಎದೆಯೊಲವನರಳಿಸುತ
ಕೆರಳಿಸುತ ಬಂದು
ಒಂದು ದಿನ ನಿಂದು,
ಏನೆಲ್ಲವನು ಒಮ್ಮೆ ಹೊಳಹಿನಲಿ ತಂದು
ಎದೆಯ ತೋಟಕೆ ದಯೆಯ ಮಳೆಗರೆದರು!
ಮೇಲುನೋಟಕೆ ತಣಿಸಿ
ಒಳಗೆ ಕನಿಕರಿಸಿ
ಬೇಸಗೆಯ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ
ಮೋಡದೊಲು ಬಯಲಾಗಿ
ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿದರು.
....
ತುಂಬಿದೀ ಬಟ್ಟಲವನಾರು ಕುಡಿದವರು?

೨

ಅಲ್ಲೊಬ್ಬರು
ಇಲ್ಲೊಬ್ಬರು
ಬಾಳ ಕವಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ
ಸಾಗಿದತಿಥಿಗೆಳೆಯರು;
ನೋವಿನೆಳೆಯ ಜಗ್ಗಿದಂತೆ
ನೆನಹಿನೊಡನೆ ನುಡಿವರು;
ಹೀಜಿ ಬಿಟ್ಟ ರಬ್ಬರಿನೊಲು
ಎದೆಗೆ ಬಂದು ಬಡಿವರು!
ಕತ್ತರಿಸಿದ ಹಲ್ಲಿ -ಬಾಲ
ಐದೊ ಆರೊ ಸಲ,
ಜಿಗಿದು ನೆಗೆದು ನಿಶ್ಚೇತನ
ಅಂತೆ ಮನದ ಚಿಂತನ,
ಚಿರಂತನ.

ಋತುಸಂಸಾರ

೧

ಮೂರು ತಿಂಗಳು
ಬೇಸರವ ನೀಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದು ತಂಗಿದಳು
ಮಗಳ ಮನೆಯೊಳು ಮುದುಕಿ ಮೋಜುಗಾರ್ತಿ.
ಮೊದಲೆರಡು ದಿನ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರದ ಸುದ್ದಿ,
ಬೇಡವೆಂದರು ಕೂಡ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆವ ಕೈ
ಹಾಗೆಯೇ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಸೈ;
ಸುರುವಾಯ್ತು ರಗಳೆ
ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಮಾತಿಗೇ ವಟವಟಾ ಪಿಟಿಪಿಟೀ....
ಲಟಕಿ ಮುರಿದು ಚಿಟುಕು ಮುಳ್ಳಾಡಿಸುವ
ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೆಮ್ಮಿ ಕ್ಯಾಕರಿಪ ತಾಪ.
ಗಿಡಬಳ್ಳಿಯನು ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿತು ಅವಳ
ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಶಾಪ!
ಅಣಕಿಸುತ ಗಾಳಿಯಲಿ ಹಾರಿಹೋದವು
ಬತ್ತಿದೆಲೆಯ ಬಳಗ.
ಗದಗುಟ್ಟಿ, ನಡುಗಿ ಕಟಕಟ ಹಲ್ಲು ಕಡಿದರು ಮಂದಿ;
ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಅವಳು ಮಾತ್ರ, 'ಏನಂದೀ?"
ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟಿದ ಮುಖಕೆ ಸೆರಗೆಳೆದು ಕೋಲೂರಿ
ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಳು, ಒಮ್ಮೆಲೇ ಗಂಟು ತಲೆಗಿಟ್ಟು,
ಏನವಳ ಸೆಡವು ಸಿಟ್ಟು!

೨

ಮಾವು ಹೂವಿನ ಕೊಡೆ ವಿಮಾನದಿಂದಿಳಿತಂದು
ಬಂದ ಪ್ರೀತಿಯ ಕಂದ;
'ಕುವ್ವೂ, ಜಗ್ ಜಗ್, ಪುವ್ವೀ ಟುವಿಟ್ಟವೂ'
ಕಾಲೇಜು ಕಟ್ಟೆಯ ಹತ್ತಿ ಮೊದಲ ಸಲ ಊರಿನೆಡೆ
ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೆ ನಡೆದು ಬಂದಿಹನು ಹುಡುಗ;
ಎತ್ತರೆತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಾರುತಿದೆ ಗಿಡುಗ!
ದಿನದಿನಕು ಕನಸುಗಳು ಚಿಗುರಿ ತೋರಣ ಕಟ್ಟಿ
ಬರೆದಿಹವು 'ಸುಸ್ವಾಗತ'.
ಕಾವ್ಯ ಕಾದಂಬರಿಯ ನಾಯಕರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ
ನಿತ್ಯ ಸ್ವಗತ.
ಕೋಗಿಲೆಯ ಧ್ವನಿಗೆದೆಯ ಬಾಗಿಲವೆ ತೆರೆದಿಹುದು
ಮನದ ಮೇಲಿನ ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ ಸರಸ ಸಂಗೀತಗೋಷ್ಠಿ!
ನುಗ್ಗೆ ಹೂವಿಗೆ ಲಗ್ಗೆಯಿಟ್ಟು ಮೊರೆದಿವೆ ದುಂಬಿ
ಕಣ್ಣೆದುರು ಕುಣಿಯುತಿವೆ ಕರ್ಪೂರಗೊಂಬಿ:
ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿವೆ ಬಂತು ತಾಳಿ ಎನುತಿದೆ ಗಾಳಿ
ತಾಳಲಾರದು ಬಿಸಿದು ರಕ್ತನಾಡಿ!

೩

ಗಾಳಿ ಗಿರಿಗಿರಿ ಬುಗುರಿಯಾಡಿ ಹಕ್ಕಲುಹೊಲದ
ಹೊಟ್ಟು ರವುದೆಯ ತೊಟ್ಟು ಆಕಾಶಕೇರಿ
ಮೋಡಮೋಡಕು ಹಾಯ್ದು ಝಾಡಿಸಿದೆ, ನೆರೆದಿರುವ
ಸಂತೆಯಲಿ ಬಿಡಬಹುದೆ ಇಂಥ ಹೋರಿ?
ಹೊತ್ತೇರಿದಂತೆ ನೆತ್ತಿಗೆ ಚುರುಕು ಬಡಿದಿತ್ತು
ತಳಿರು ನಾಲಗೆ ಚಾಚಿ ತೇಕುತಿತ್ತು;
ಮರದ ಕೆಳಗಡೆ ನೆಳಲು ಮೈಚಾಚಿ ಮಲಗಿತ್ತು
ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯು ವ್ಯರ್ಥ ಓಡುತಿತ್ತು.

೪

ಬಂತು ಮಳೆ ಹನಿಯಾಗಿ
ಜೀವವಾಹಿನಿಯಾಗಿ
ಬಾನ ಕೊಡುಗೈದೊರೆಗೆ ಇಳೆಯು ಋಣಿಯಾಗಿ.
ಹಳ್ಳ ಹೊಳೆ ಹಾಡಿದವು ಜಲಪಾತವಾಗಿ.
ಗಿಡಗಿಡದ ನೆತ್ತಿಯನು ಅಡರಿ ಕುಳಿತಿಹ ಜಗದ
ಧೂಳು ತೊಡೆದು
ಧಾರೆ ಎರೆಯುತ ಬಂದ ನವನೀರದ!
ಪುಲಕಗೊಂಡಳು ಪ್ರಕೃತಿ
ಹಸಿರುಟ್ಟು ಹೂವಿನಾರತಿಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿಹಳು
ಬಾನುದ್ದ ಬೆಳೆದಂತೆ ಜಗದ ಪ್ರೀತಿ!
ಒಸಗೆಯಾಯಿತು; ನರನ ಒಂದೊಂದು ಕೃತಿ-ವಿಕೃತಿ
ಋತುಋತುವಿನೊಡನಿಂತು ಬೆಸುಗೆಯಾಗಿ.

ನೆರಳು

ನಿಟ್ಟುಸಿರನೆಳೆದು
ದಾಟಿತು ಕೊನೆಯ ರೈಲು:
(ತಕ್ಕೊ ಕೈಮರದ ಕರಡೀಸಲಾಮು!)
ಕೈಯ ಚಾಚಿದ ನೆರಳು ಚಲಿಸುತ್ತಿದೆ!...
ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಸಂಜೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ ಬಂತು!
ಅಸ್ಥಿಪಂಜರದೊಡಲ ತುಂಬುತ್ತಿದೆ.
ಕೈಯಕೋಲನು ಮೀಟಿ
ಸೇತುವೆಯ ದಾಟಿ
ಕೈಯ ಚಾಚಿದ ನೆರಳು ತೆರಳುತ್ತಿದೆ
ನೆರಳು ನರಳುತ್ತಿದೆ.

ತೊಗಲಬಾವಲಿಯಂತೆ ಜೋತಿರುವ ಜೋಪಡಿಯ ನೆರಳು
ಅಕರಾಳ ವಿಕರಾಳ ಬೆರಳು!
ಅದರ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಅದೋ...ಎರಡು ಕಣ್ ಕಪ್ಪಡಿ!
ನಂದಿದಾಶೆಯ ಮನದ ತುಕುಡಿ ತುಕುಡಿ.

ಹೊರಗೆ...
ಕೈ ಬೀಸಿ ಕರೆವ ಈಚಲಗರಿಯ ನೆರಳು
ಮರುಳು?
ನಟ್ಟಿರುಳು ಕೊರಳ ಹಿಸುಕಿದ ತೆರದಿ ನರಿಯ ಕೂಗು!
ಕೊಳ್ಳಿದೆವ್ವದ ಸೋಗು.
ಗೂಬೆ ಜೋಗುಳ ಕೇಳಿ
ಜೋಪಡಿಯೊಳಿರುಳು ಜೋಂಪಿಸಿತು.

ಅಸ್ಥಿ ಪಂಜರ ಕುಳಿತು
ಬೀದಿಯಲಿ ಆಯ್ದು ಕೊರೆ ಬೀಡಿ ಕಿಡಿಗೆ
ಕತ್ತಲೆದೆ ತಿದಿಯಿಂದ ಹೊಗೆಯೆಳೆದು ನೂಕಿ...
ನೆರಳಿನನಿಮಿತ್ತ ಪೋಕಿ!

* * *

ಬೆಳಕು ಹರಿಯಿತು...
ಯುಗಯುಗದ ಹೊಳವು ಹೊಡಮರಳಿತು.
ಒಡಲ ಹಸಿವೆಗೆ ಸೋತು
ಕೈಕೋಲನಾತು
ನೆರಳು ನಾಲಿಗೆ ಚಾಚಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದೆ.
ಅದೋ!...
ಕೂಗಳತೆಯಲ್ಲಿಹುದು ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣ:
ನೆರಳು....
ನೆರಳಿನದೊಂದು ಪರಿವಾರವೇ ನಿಂದು
ಕೈ ಚಾಚುತಿದೆ ನರಗೆ: 'ನಾರಾಯಣ'!
ಪುರಿಬಾಜಿ, ಬ್ರೆಡ್ಡು, ಬಿಸ್ಕೀಟು, ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಚಹ
ಕಪ್ಪು ಬಸಿಗಾನ ಸನ್ಮಾನ...
ಮುಸುರೆಯರಸುವ ನಾಯಮೊಲೆಗೆ ಜೋತಾಡುತಿವೆ
ಬೀತಕುನ್ನಿ.
'ಕಾಗೆ' ಒಂದಗುಳ ಕಂಡರೆ ಕರೆಯದೇ ತನ್ನ ಬಳಗವನು?!'
ಕೈಯಚಾಚಿದ ನೆರಳು ಜೊತೆಗೂಡಿತೆನ್ನಿ!
ಹೊಸನಾತ... ಹೊಸನಾತ!
ಬಂದು ನಿಂತಿತು ರೈಲು ಮತ್ತೊಂದು;
ನೂಕು ನುಗ್ಗಲಿನಲ್ಲಿ

ತೆವಳಿಕೊಂಡೇ ಬಂದು
ನೆರಳು ಕೈಚಾಚಿತದೊ ಬಾಗಿ ನಿಂದು!

* * *

ಹೊಗೆಯುಗುಳಿ
ದಾಟಿತು ಕೊನೆಯ ರೈಲು
ಕೈಯ ಚಾಚಿದ ನೆರಳು ತೆವಳುತ್ತಿದೆ
ನೆರಳು ನರಳುತ್ತಿದೆ.

ಕಾಲಾತೀತ

'ಬಿಡುವಿಲ್ಲ, ಅರ್ಜಂಟು!' ಟಾರುಬೀದಿಯ ತುಡಿತ.
ಕಾರು ಮೋಟಾರು ಸೈಕಲ್ಲು ಟಾಂಗಾ ಟ್ರಕ್ಕು
ಉಸಿರು ಕಟ್ಟುವ ತೆರದಿ ಬಟ್ಟೆಯಲಿ ಹಾಸು-ಹೊಕ್ಕು.
ಗಡಿಯಾರದೆಡೆಬಿಡದ ಟಿಕ್ಕುಟಿಕ್ಕಿನ ಬಡಿತ!
ಆಫೀಸು ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜು ಅಂಗಡಿ ಬ್ಯಾಂಕು
ಎಳೆಯುತಿಹವಯಸ್ಕಾಂತದೊಲು ಜೀವಾಣುಗಳ
ಮೂಗುದಾರವ ಜಗ್ಗಿ; ನೂರುಗಾಲಿಯ ಕೀಲ
ಸವೆದು ಕಿರುಗುಟ್ಟುತಿವೆ: ನರನಿಗೆ ಜಯಪರಾಕು!
ಬೀದಿಯಂಚಿನ ಕಾಲುದಾರಿಯಲಿ ದನಗಾಹಿ
ಮಹಿಷವಾಹನನಾಗಿ ಕೊಳಲೂದಿ ಸಾಗಿಹನು
ನೋಡಿದಿರ? ನೋಡದಿದ್ದರು ಸರಿಯೆ; ಅವನೇನು
ಮಂತ್ರಿಯೆ? ಯಾವುದಾದರು ಸಭೆಯ ಮನಮೋಹಿ
ಗಾರುಡಿಯೆ? ಅವನಲ್ಲ ಬಿಡಿ; ಆದರೆನ್ನಾಣೆ
ಅಂಥ ಮನಸಿನ ಶಾಂತಿ ಯಾರಿಗಿಹುದೋ ಕಾಣೆ.

ಮೃತ್ಯುಬಂಧ

೧

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿತ್ತು ಹಾವು!
ಮೆತ್ತಗೆ ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತಿ ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿ ಆಡುತ್ತಿತ್ತು
ಕೈ ಮಾಡಿ ಕರೆವಂತೆ ಮೋಹಬಂಧ.
ಜೋಡು ನಾಲಗೆ - ನಾ ಮುಂಚು ತಾಮುಂಚು
ಮುಗಿಲ ಮೋಹರದಲ್ಲಿ
ಸಳ ಸಳ ಮಿಂಚು ಹರಿದಾಡಿ, ನಡೆದಂತೆ
ಸಿಡಿಲಿನೊಳಸಂಚು!
ನಾವು ನೀವೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ
ಅಲೆದುದೆಷ್ಟೋ ಬಾರಿ,
ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ
ನಮ್ಮನದು ಕಂಡಿರಬೇಕು, ಖಂಡಿತ;
ಮನದೊಳೇನೋ ಗುಣಾಕಾರ ಹಾಕಿರಬೇಕು
ಈಗಲಾದರೂ ಕಂಡಿರ, ಅದರದೆಂಥಾ ಚಮಕು ಚುರುಕು?

೨

ನೆರಳ ಜೊತೆ ನೆರಳಾಗಿ ಅರಿವಾಗಗೊಡದಂತೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೆ
ಬಂತು ಬೆನ್ನಹಿಂದೆ.

ಹೆಜ್ಜೆಯಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯನಿಟ್ಟು
ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡೇ ಇತ್ತು.
ಎಂಥಾ ಒಜ್ಜೆ ಹೊತ್ತರೂ ನುಜ್ಜುಗುಜ್ಜಾಗದೊಲು ಮಾಂಸಮಜ್ಜೆ.
ಜಪ್ಪಿಸಿ ಕುಳಿತು ನೋಡುವದು, ತಪ್ಪಿತೋ
ಕುನುಸಿಟ್ಟು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿಯೆ ಬಿಡುವ ಹಿಡಿತ ಹೊಡೆತ!
ಇದೆ ಈಗ ಸುರುಳಿಯ ಬಿಚ್ಚಿ ಮಿಂಚಿ ಮರೆಯಾಯ್ತು!
ನುಣ್ಣಗಿನ ಡೊಂಕುಗೆರೆ ಬದಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಯ ಹೆಜ್ಜೆ
ನಕ್ಷತ್ರ ಮೂಡಿಸಿದೆ! ಮುಂದೆ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರ ಗುರುತಿಲ್ಲ.
ಯಾರು ಊದಿದರೇನು ಮನಸೆಳೆವ ಪುಂಗಿ
ಅದಕಿತ್ತು ಬೇರೊಂದು ಭಾವ ಭಂಗಿ!

೩

ಉಸುಕಿನಲಿ ನಡೆದಂತೆ ಸಾಗಿತ್ತು ನಾಡೀಪರೀಕ್ಷೆ.
ಔಷಧಿಯ ಚಮಚೆ ಎಣಿಎಣಿಸಿತ್ತು ಒಂದೊಂದೆ ಕೊನೆಯ ಗಳಿಗೆ.
ಭೂಲೋಕವನು ಮೂರು ಸುತ್ತುಸುತ್ತಿದರೂ
ಸಪ್ತಸಾಗರ ತಳವ ಶೋಧಿಸಿದರೂ
ಇಲ್ಲ... ಎಲ್ಲೂ... ಇಲ್ಲ
ಬರಿಯ ಪಂಜರ ಕೆಳಗೆ ಜೋತಾಡುತಿತ್ತು.
'ಸಣ್ಣ ಗಿಣಿಯು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹಾರಿತು?'

ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ನುಡಿದು, ಗುಡುಗು ಮಿಂಚನು ತಳೆದು
ದೇವದೇವಿಯರೊಲಿದು ಬರುವ ಮೊದಲೇ
ಮಣ್ಣಲೋಕದ ಸಣ್ಣ ಬೊಂಬೆ ಕೇಳಿತು ಜಗವ:
'ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗಿ ಬರಲೆ?'

ಹೊಸಹುಟ್ಟು

ನಿದ್ದೆಮಡಿಲೊಳು ದಣಿದು ಮಲಗಿಹುದು
ಜಗದ ಬಾಳು;
ಹಗಲಿನ ಅಪಸ್ವರಗಳೆಲ್ಲ ಮೌನದಲಿ
ಮರೆತಿಹವು ನೂರಾರು ಮೇಲು-ಕೀಳು:
ನಿದ್ದೆ ಬಾರದೆ ನಿನಗೆ? ಬೀಳದೆಯೆ ಸವಿಗನಸು?
ನೆಲದಿಂದ ಮುಗಿಲವರೆಗೂ ಚಿಮ್ಮಿ ಬರುತಿಹವೆ ಬಾಣ ಬಿರುಸು?
ಕತ್ತಲೆಯ ಆಳದಲಿ
ಕೊರತೆಗಳನೆಲ್ಲವನು ಹೂಳು ಹೂಳು.

* * *

ಹರಿದು ತಿನ್ನುವ ಹದ್ದು
ತನ್ನ ಗೊಡೊಳು ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆಗೈದಿರುವ ಹೊತ್ತು.
ಬಾನಿನೆದೆಯೊಳದಾವುದೋ ನೋವು ಮೆಲ್ಲನೆ ಹರಿದು
ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತುತ ಕೊರಳ ಬಿಗಿಯುತಿತ್ತು;
ಚಿಕ್ಕೆಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಂಬನಿಗಳುರುಳುರುಳಿ
ಮಂದ ಬೆಳಕೂ ಕೂಡ ನಂದಿ ಹೋಗುತಲಿತ್ತು;
ನರನರಗಳಲ್ಲಿ ವೇದನೆ ತುಂಬಿ ತುಡಿದಂತೆ
ಗಾಳಿ ನರಳಿತ್ತು.

* * *

ಕಣ್ದೆರೆಯುತಿದೆ ನಸುಕು
ಬಾನ ಬಸುರಿಂದೊಗೆದ ಕೂಸು!
ಉಷೆಯ ತಾವರೆಗೈಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಸುಕಾಡುತಿದೆ!
ಹೊಂಬೆಳಕಿನಾನಂದ
ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನೊಂದೆ ತೆಕ್ಕೆಯೊಳು ಬಿಗಿದು
ಜೀವ ಜೀವದ ಹೂವ ಅರಳಿಸಿಹುದು.
ಹೂವಿನೆಸಳಿನ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕೆಗಂಬನಿ ಜಾರಿ
ಮಿರುಗುತಿದೆ ಅಮೃತಬಿಂದು.

ಪಡುಗಡಲು

೧

ಇದೋ ಕಡಲು
ಅದೋ ಮುಗಿಲು
ಬಾಯ್ದೆರೆದಿವೆ ಒಂದಕೊಂದು ಅನಂತತೆಯ ಹೀರಲು!
ಎನಿತೆನಿತೋ ಹಗಲು ಇರುಳು
ತೆರೆಗಳ ಹೆಗಲೇರಿ ಬರಲು
ನೆಲವನಳಲ ಮಳಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಗಿದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿವೆ!
ಋತು ಋತುಗಳು ಓತು ಬಂದು
ನದೀ ಮುಖದಿ ಕೂಗಿವೆ.
ಬೆಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟ ಬೆಂಬಳಿಸಿವೆ-
ಗುಟ್ಟನರಿಯದಂತಿವೆ;
ಘಟ್ಟವೇರಿ ಘಟ್ಟವಿಳಿದು ಹಸಿರು ಪಟ್ಟವೇರಿದೆ.
ಬಾನಿನೆದೆಯ ಭವ್ಯತೆಗಿದೋ
ಕಡಲು ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿ
ಬೇಡ ಬೇರೆ ಮುನ್ನುಡಿ.

೨

ಅಗೋ ಅಲ್ಲಿ
ಉಸಿರ್ಗಟ್ಟಿ ದ್ವೀಪ ಮೇಲಕೆದ್ದಿವೆ
ನೀಲನಿದ್ದೆ ಗೈದಿವೆ.
ಹಾಯಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾಯಾಗಿವೆ
ದೋಣಿ ತೆರೆಯನೇರಿವೆ;
ನೀರಿನಲ್ಲಿ ರಂಟೆ ಹೊಡೆದು ಹಡಗು ಕ್ಷಿತಿಜವಡರಿದೆ.
ಕೊರೆದ ಹರಿದ ನೀರಘಾಯ
ಮಟಾಮಾಯವಾಗಿದೆ.
ಈ ಪಡುವಣ ತೀರದಲ್ಲಿ
ತೀರದಂಥ ಮೊರೆತವೊ!
ಆಖಾತವೊ ಭೂಶಿರವೊ
ತೇಲುತಿರುವ ತೆಪ್ಪವೊ
ದೇಶಾಂತರದಾಸೆ - ವೀಚಿ ಇದರುದರದಿ ಬೆರೆತವೊ!
ತೆರೆ ತೆರೆಗಳು ಬಂದರದಲಿ ನೊರೆಯ ತೂರಿ ತೂರಿ
ಬರೆಯುತ್ತಿವೆ ದಿನಚರಿ.

೩

ಅಲೆ ಅಲೆ ಅಲೆ ತೇಲಿಬರುವದಲ್ಲ ದೋಣಿ ಬಿನದ
ಅಂಬಿಗರುಲಿ ನಿನದ;
ತುಣುಕು ಮೀನು
ಮಿಣುಕು ಮೀನು
ಅಣಕಿಸಿ ಪಾರಾದವೇನು?
ಬಿದ್ದವದೋ ಬುಟ್ಟಿಗೆ
ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ!
ಮೀಂಬುಲಿಗನ ಹಕ್ಕಿ ಕೊಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿ ಹಾರಿತು,
ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೀನು ಮಾತ್ರ ವಿಲಿವಿಲಿ ಒದ್ದಾಡಿತು.
ಬೊಕ್ಕುದಲೆಯ, ಬರಿಮೈಯ
ಮಕ್ಕಳು ಮುಗಿಬಿದ್ದಿವೆ.
ಅವರ ಪಾಲಿಗಷ್ಟು ಇಷ್ಟು ಕಡಲು ಕೊಟ್ಟ ಕಾಣಿಕೆ,
ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿ ಯೋಜನಸುಗಂಧಿಯಾದಳೆಂಬ ವಾಡಿಕೆ!

೪

ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಯುದ್ಧವಾಯ್ತು ಮನುಕುಲದುದ್ಧಾರಕೆ;
ಕಳೆಯಲೆಂದೆ ಬಂದಿತೆನ್ನಿ
ದೇಶ ದಿಗ್ದೇಶಗಳ
ಶಾಂತಿಯ ಬಾಯಾರಿಕೆ;
ನೆಲ ಬಾನ್ಗಳು ಸಾಲಲಿಲ್ಲ
ಕಡಲಿಗು ಕಿಡಿ ಸಿಡಿಯಿತು.
'ಉದ್ಧರೇದಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂ'
ಜಲಸುರಂಗ ಹಬ್ಬಿತು!
ಹಡಗು ಹಡಗು ಬುಡಮೇಲು
ಸುತ್ತು ತೋಪುಗಾವಲು;
ನಾಗರಿಕತೆ ಮುಗಿಲಿಗೇರಿ
ಬಾಂಬಿನ ಮಳೆಗರೆಯಿತು
ಆಗಸವೇ ಅದುರಿತು.
ಕಡಲು ದಂಡೆಗಪ್ಪಳಿಸಿತು
ಚಪ್ಪರಿಸಿತು ನಾಲಗೆ
ಈ ಯುದ್ಧದ ಮದ್ದುಗುಂಡು
ಸಾಲಬೇಕು ಅದರ ಯಾವ ಮೂಲೆಗೆ?

ಇದೋ ಕಡಲು
ಅದೋ ಮುಗಿಲು
ಬಾಯ್ದೆರೆದಿವೆ ಒಂದಕೊಂದು ಅನಂತತೆಯ ಹೀರಲು!
ಉರುಳುತ್ತಿಹ ಭೂಗೋಲದ
ಆಯುಷ್ಯವು ತೀರಲು
ಅದೂ ಬೊಕ್ಕು ಬೋರಲು.

ಪಣತಿ

೧

ನೂರು ಹೃದಯದ ಮೇರು ಭಾವಗಳ
ನೂರಾರು ಸಾಲುದೀಪ
ಹೊತ್ತಿ ಉರಿದಿವೆ ಸುತ್ತು ಕತ್ತಲೆಯ ಕೂಪದಲಿ-
ಒಂದು ಚಣ ಬೆಳಕು ನಗೆ ನಲಿವು ಸಲ್ಲಾಪ;
ಮರುಗಳಿಗೆ 'ಆ' ಎಂದು ಅಂಧಕಾಸುರ ಬಂದು
ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯಲು ಕೇಳಿಬರುವದೊಂದೇ ಸೊಲ್ಲು
ಅಣುಕಣದ ವಿಪ್ರಲಾಪ!
ಸುತ್ತು ಕಂದಕ ತೋಡಿ, ಮುಳ್ಳು ತಂತಿಯ ಬಿಗಿದು
ಭದ್ರವಾಗಿಯೆ ಕಾವಲಿಟ್ಟರೂ, ಬಿಟ್ಟರೂ
ನುಗ್ಗಿ ಬಂದೇ ಬಿಡುವನಲ್ಲ ಈ ಭೂಪ!
ಬಿಳಿಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ನೆರಳು ಬಂದಾಡುವವು
ಕುಣಿಸುವನು ಕಿಳ್ಳಿಕೇತ;
ನೆತ್ತಿಯಲಿ ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತಿ ಮಲಗಿದ ಮೆದುಳು... ಬಡಪಾಯಿ
ಚಿತ್ತವೆತ್ತೋ.... ಅದರ ಧ್ಯಾನವೆತ್ತೋ!....
ಕೆಸರು ಮೆತ್ತಿದ ಕಾಲನೆತ್ತೆತ್ತಿ ಇಡುತಿಹುದು ಗಾಣದೆತ್ತು.
ಹಾಳುಗೋಡೆಯ ಬದಿಗೆ ಕಾಲು ಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತು
ಇಹ ಪರದ ದೀರ್ಘ ಆಲೋಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿಹುದು
ಯುಗಯುಗದ ದೈನ್ಯವಾಣಿ,-
ಕಟ್ಟಿ ಕಾಲನು ಮೇಯಬಿಟ್ಟ ಪ್ರಾಣಿ.
ಕೆದರಿ ತಿಪ್ಪೆಯ ಕೋಳಿ ಹೆಕ್ಕುತಿಹುದೇನನೊ

ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಿದೆ ತನ್ನ ಸರ್ವ ಬಳಗ!
ಬೆಳಗಾಗೊ ಮುನ್ನವೇ ಕೂಗುವದೆ - ಅದರ ಮನೆ ಹಾಳಾಗ
ಇಷ್ಟುಬೇಗ?
ಹಿಡಿದು ಒಂದೇ ಉಸಿರು ಒದರುತಿದೆ ಊರೆಲ್ಲ ಗಿರಣಿ ಭೋಂಗಾ.

ದಿನದ ಬೀಸುವಕಲ್ಲು ಗರಗರೆಂದಾಡಿಹುದು
ಬಳೆಯ ಮಂಜುಳರವದ ನಾದ ಹಿಡಿದು;
ಇರುಳೆಲ್ಲ ಉರಿದುರಿದು ಸಣ್ಣದಾಗಿದೆ ಪಣತಿ
ಗುಡಿಸಲದ ಗೂಡಿನಲಿ ಜೀವ ಹಿಡಿದು.

೨

ಅವತಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಅವತಾರಗಳು ಬಂದು
ಮಂಡಿಸಿದ ಭಾವಚಿತ್ರ!
ಕಟ್ಟುಹಾಕಿಸಿ ಗೋಡೆಗಿಡಿದು ಮೊಳೆಯನು ಜಡಿದು
ತೂಗಬಿಟ್ಟಿಹರಾರೊ ಬಲು ವಿಚಿತ್ರ.
ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲು ಪೌಳಿ, ನಡುವೆ ಗೋಪುರವೇರಿ
ಮೂಡಿತ್ತು ಮುದ್ದು ಕಳಸ;
ಹರಗಿ ಹಸನಾದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು ರಾಶಿ ಧಾನ್ಯದವಸ.
ಪೂಜೆ ಸಂದಿತು ಮುಗ್ಧ ನೈವೇದ್ಯ ಸಂತೃಪ್ತಿ-
ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗೊಮ್ಮೆ ಹೊಮ್ಮಿದುತ್ಸಾಹದಲಿ
ಮೊಳಗಿದವು ಜೋಡು ಕಹಳೆ!
ಗಂಟೆ ಗಣಗಣ ನಾದ ರಿಂಗಣದಿ ನರನರವು ವಿದ್ಯುತ್ತರಂಗಮಾಲೆ!
ಬಯಕೆ ಊದಿನಕಡ್ಡಿ ಬರೆದುಹಾಕಿತು ದಿನವು ಬಿನ್ನಹದ ಓಲೆ:
ಮುಟ್ಟಿತಿಲ್ಲವೊ, ಇನ್ನೂ ಉತ್ತರವೆ ಬರಲಿಲ್ಲ
ಏನೊ ವರ್ಗಾವರ್ಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ.

ನುಡಿಯಲೊಲ್ಲದು ದೇಹ ದೇಗುಲದ ಗಂಟೆಯುಲಿ
ಮಿಡಿಯಲೊಲ್ಲದು ಮುಖ್ಯ ಜೀವನಾಡಿ;
ಓಡಿದು ಸಿಕ್ಕಾಬಟ್ಟೆ ಜಗ್ಗುತಿವೆ ನೂರಾರು ಬೇಟೆನಾಯಿ!
ಮಡಿಯುಟ್ಟು ಪೂಜಾರಿ (ನೋಡಿರವನವತಾರ!)
ಕಾಣಿಕೆಯು ಕೊಂಡ ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ಕೃತಾರ್ಥ.
ಆಮೇಲೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಹಣಿಸುವನು ಒಂದೊಂದೆ ಸೌಟು ತೀರ್ಥ
(ಗಂಗೆ ತುಂಗೆಯು ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ಕಾವೇರಿಯರು ಸೆರೆ ಬಂದು
ಹೊರಚೆಲ್ಲುತಿಹರು ವ್ಯರ್ಥ.)

ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬಲ್ಬು, ಕಾಜಿನ ಗುಳಾಪುಗಳು, ಕಾರ್ತಿಕವ
ಹಚ್ಚಿದಿರುಳು.

ಥಳಥಳಿಸುವೆರಡು ಬಂಗಾರ ಪಾದುಕೆಮೇಲೆ
ಆಡುತಿವೆ ಪೂಜಾರಿ ಕೈಯ ಬೆರಳು,
ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲಿ ಪಣತಿ ಉರಿದಿವೆ ನಿರಾತಂಕ
ಬಂದು ಬಡಿದರು ನೂರು ದೀಪದ ಹುಳು!

೩

ಚೆಂಡು ಹೂ, ತುಂಬೆ ಹೂ, ಹೊನ್ನವರೆ, ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು-
ಸಜ್ಜೆ, ಜೋಳದ ತೆನೆಗೆ ಸುಂಕವಾಡಿ,
ಮಣ್ಣ ಕುಡಿಕೆಯನೊಡೆದು ಪುಟಿಯುತಿದೆ ಕಾರಂಜಿ
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬದುಕನೆಲ್ಲ ತೂರಿ!

ಗುದ್ದುತಿದೆ ಗಾಳಿಯನು ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಮದ್ದು
ಒದ್ದಾಡುತಿವೆ ಒಳಗೆ ಚಟಪಟಾಕಿ;
ಹೊತ್ತಿ ಸುರುಸುರು ಬತ್ತಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಸೂಸೂತಿವೆ
ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ, ಇಂದು ದೀಪಾವಳಿ?

ಗುರಿಯಿರದ ಸುರುಬಾಣ, ಹಾರಿದೆ ಥಡಲ್‌ಬಾಜಿ
ಆಟದಾಟಂಬಾಂಬಿನಾಸ್ಫೋಟನ!
ಒಂದೊಂದಕೂ ಸ್ಪರ್ಧೆ 'ನಾ ಮುಂದೆ ನೀ ಮುಂದೆ'
ಸಾಲಬಹುದೇ ಒಂದು ಜೀವಮಾನ?

ಮುಗಿಲು ಝುಗಝುಗ ಮಿಂಚಿ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡಿತು ಸ್ನ್ಯಾಪು
(ಸಿಗಲಾರದಿನ್ನಿಂಥ ಜಗದ ಭಂಗಿ!)
ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಮಳೆ ಹೊಯ್ದು ಗುಡುಗುಡಿಸಿತ್ತು
ಸಿಕ್ಕ ಬೇಟೆಯ ಸಿಡಿಲು ತಿಂದು ತೇಗಿ.

ಮರ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದು ಕಬ್ಬಿಣ ಕಂಬ ನೆಲಕೊರಗಿ
ಹರಿದು ವಿದ್ಯುತ್ತಂತಿ ದೀಪವಾರಿ,
ಕತ್ತಲೆಯ ತುಂಬಿ ಹೊರಚೆಲ್ಲುವ ಗಟಾರದಲಿ
ಕೊಚ್ಚಿಹೋಯಿತು, ಪಾಪ! ಮುದ್ದು ಕುನ್ನಿ.

*   *   *

ತಲೆತಲಾಂತರದಿಂದ ತೈಲವರೆಯುತ ಬಂದು
ಸೊಡರು ಕುಡಿಯಾಡಿಸಿದೆ ಮಣ್ಣ ಪಣತಿ;
ನೆಲಬಾನಿಗೊಂದೆ ದೀಪಾವಳಿಯ ಸೇತುವೆಯ
ನಿಲಿಸಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಿ 'ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಜ್ಯೋತಿಃ'

ಕೊನೆಯ ನಿಲ್ದಾಣ

೧

ಜೇನುಹುಟ್ಟಿಗೆ ಯಾರೊ ಹೊಗೆಯಿಟ್ಟು ಹೋದಂತೆ
ಮಂದಿ ಗಿಜಿಗಿಟ್ಟಿರುವ ನಿಲ್ದಾಣ:
ಯಾವುದೋ ಊರು
ಎಲ್ಲಿಯೋ ಏತಕೋ ಅವಸರದಕೆಲಸ
ಮನದ ಕೊನೆಯಂಚಿನಲಿ ಮತ್ತಾವುದೋ ಸರಸ ವಿರಸ;
ನಿಂತಲ್ಲಿಯೆ
ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೆ
ಎದೆಯ ಮಗ್ಗದಲಿ ಮಿಂಚಿನ ಲಾಳಿ ಓಡಾಡಿದೆ!
ಕೈಯ ಗಡಿಯಾರದಲಿ ಕಾಲದ ನಾಡಿ ಮಿಡಿಯುತಿದೆ.
ಅಲ್ಲಿಗೂ, ಇಲ್ಲಿಗೂ, ಎಲ್ಲಿಗೋ ಎಳೆಯನೆಳೆದಾಡುತಿದೆ ಜೀವಜೇಡ!

ದೂರ ತಾರಸ್ವರದಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡಿತು ಗಾಡಿ
(ಮುಗಿಲ ಭೇದಿಸಿ ಬರುವ ಅಶರೀರವಾಣಿ?)
ಅಡಪು ಹತ್ತಿದ ಮೈಯ ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ ನಾಯಿ
ಎದ್ದು ಕಿವಿ ಝಾಡಿಸಿದೆ
ಧಡ್.... ಧಡ್.... ಧಡ್... ಧಡ್...
ಕಂಪಿಸಿದವೆರಡೂ ಕಂಬಿ;
ನೂರು ಗಾಲಿಗಳುರುಳಿ ದಡ್ಡು ಬಿದ್ದಿರುವೆದೆಯು
ಹೊಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತೆ ಧಡಧಡಿಸಿ -
ಓ ಬಂತು! ಬಂದು ನುಗ್ಗಿತು ಗಾಡಿ
ಬಂದಂತೆ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಬೇರುಕಿತ್ತು!
('ಬಂದಿತೆಂದರು ಇದ್ದುದಿದ್ದೆ ಇತ್ತು.')

೨

ಸಾಮಾನು ಸಟ್ಟು ಎಲ್ಲಾ ಒಳಗಿಟ್ಟು ಕುಳಿತೆಯಾ?-
ಇಲ್ಲಪೋ ಇಲ್ಲಿ ಜಾಗ, ಡಬ್ಬಿ ಭರ್ತಿ,
ಮೋಟಾರು ಬಸ್ಸೊ, ಸಿನಿಮ ಸರ್ಕಸ್ಸೊ, ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ
ಇದೇ ಫಜೀತಿ!

ಎಂಥ ಹುಚ್ಚನೊ ನೀನು
ಸುಮ್ಮನೆ ದಂಗು ಬಡಿದೇಕೆ ನಿಂತಿ?
ಹೂಂ ಹತ್ತು, ಜೋರಾಗಿ ಆ ಕಡೆ ಒತ್ತು, ಈಗ ನಿನ್ನ ಸರತಿ.
'ಮಹಾಜನೋ ಯೇನ ಗತಸ್ಸಪಂಥಾ'
ಯಾರಾದರೇನು, ತಮಗಿಷ್ಟು ಆರಾಮುಜಾಗ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು
ಸಾಕಪ್ಪ ಸಾಕು; ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದು ದಬ್ಬುವುದೊಂದೆ ಬಾಕಿ;
ಎಲಾ ಅವಿವೇಕಿ!
ಗುಂಪಿನಲ್ಲೂ ನೀನು ಮಾತ್ರ ಏಕಾಕಿ?

* * *

ಇದು ಹೊರಟದ್ದೆ ಲೇಟು
ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಇನ್ನೂ ಲೇಟು;
ಸುಮ್ಮನೆ ಹೊಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದೆ ಸಾಹೇಬರ ಬಾಯ ಚಿರೂಟು:
ಫುಸ್... ಫುಸ್... ಫುಸ್...
ಉಶ್‌ಶ್... ಎಲ್ಲಿ ಸತ್ತಿತೊ ಗಾಳಿ
ಒಂದೇಸವನೆ ಸೆಖೆ ಕುಚ್ಚುತಿದೆ;
ಬಂದ ಬೆವರೆಲ್ಲ ಇಂಗಿ, ಒಳಅಂಗಿ ಒಣಗಿ ಒತ್ತುಗರಡಾಗಿದೆ.
'ಸೋಡಾ ಲೆಮನ್ ಆರೇಂಜ್...'
'ಗರಮಾ ಗರಂ ಚಹಾ...'
'ಒಂದಾಣೆ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ'

ಅರೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು ಕೋಟಿನೊಳಗಿಟ್ಟ ಪಾಕೀಟು1
ಅದರ ಜೊತೆಗೇ ಇತ್ತು ಈಗ ತೆಗೆಸಿದ ತಿಕೀಟು,
ಐದರದೊಂದು ನೋಟು!
ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೇ ಬರಬೇಕೆ ಇಂಥ ಪಡಿಪಾಟು?
ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ
ಚಹ ಕುಡಿಸಲೊಂದಾಣೆ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.
ಅವರಾದರೂ ನನ್ನ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ;
ಯಾವ ಡಬ್ಬಿಯನೇರಿ ಯಾರ ಡುಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರೋ
ಯಾವಬಲ್ಲ!
ಕಿಡಿಕಿಯೊಳಗಿಂದಲೇ ಒಳಗೆ ತುರುಕಿರಬೇಕು ಅವರ ಹಮಾಲ.
ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೆ ಬೆಕ್ಕಿನೊಲು ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವನೀಗ ಚೆಕ್ಕರು,
ಇದ್ದುದನು ಹೇಳಿದರೆ ನಂಬಬಹುದೇ ಅವನು?
ಹಾಗು ಹೀಗೂ ಜಡಿದು ವಸೂಲು ಮಾಡದೆ ಬಿಡನು.
ಇಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ನುಸುಳಿ ಪಾರಾಗಬಹುದು;
ಅಲ್ಲಿ ಏನೋ ಎಂತೊ
ನಾನಿಳಿವ
ಆ
ಕೊನೆಯ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ!
(ಜಪ್ತು ಮಾಡಿದರೆ ಮಾಡಲಿ, ನನ್ನ ಕಿಸೆಯೆಲ್ಲ ಖಾಲಿ)

* * *

ಇದು ದೊಡ್ಡ ನಿಲ್ದಾಣಕೂಟ:
ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಹೊರಟು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದು ಕೂಡುವವೆಲ್ಲ ಕಡೆಯಗಾಡಿ;
ದೇಹಾದ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸಿ ಪುಪ್ಪುಸಕೆ ಹರಿವಂತೆ ರಕ್ತನಾಡಿ.
ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಗೆ ಏನು ಬಂತೊ ಧಾಡಿ
ನಿಂತು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯುತ ಮಲಗಿಬಿಡುವ ರೂಢಿ;
ಎಲ್ಲಿ ಹೋದನೊ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಗಾರ್ಡ
ತ್ರಿಶಂಕುವಿನಂತೆ ನಮ್ಮನಿಲ್ಲಿಯೆ ಬಿಟ್ಟು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಾಳಕೊಟ್ಟು
ಕುಣಿಯ ಹಚ್ಚಿದನಲ್ಲ ಇವನೊಬ್ಬ, ದೊಡ್ಡ ಕೀರ್ತನಕಾರನೇ ಥೇಟು.
ಆಕಳಿಸಿ, ತೂಕಡಿಸಿ, ಓಕರಿಸಿ ಸಾಕಾಯ್ತು ಮೂಗು ತಿಕ್ಕಿ!
ಒಬ್ಬರಮೇಲೊಬ್ಬರು ಹತ್ತಿಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಹತ್ತಿಯಂಡಿಗೆಯಂತೆ
ತುಳಿಯುತ್ತಿಹರು -

ಹೊಡೆಯಬಾರದೆ ಗಂಟೆ
ಊದಬಾರದೆ ಸೀಟಿ
ಉರುಳಬಾರದೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ನೂರು ಗಾಲಿ!
'ಉಧೋ ಉಧೋ ಒಳಗಿದ್ದ ಬೆಳಕೆ ಬೆಳಕೇ
ಉಧೋ ಉಧೋ ಹೊರಗೆ ಬಾ ಏಕೆ ಒಳಕೆ!'

೩

ಧಡಗ್... ಗಡಗ್... ಧಡಗ್...ಗಡಗ್...
ಇದ್ದ ಶಕ್ತಿಯನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಮುಂದಕೆಳೆಯಿತೆಂಜಿನ್ನು.
ಒಂದೊಂದೆ ಸುತ್ತು ಎಣಿಸುತ್ತ ಉರುಳಿದವು ಗಾಲಿ
ಉಸಿರಾಡಿಸಿತು ಗಾಳಿ.
ಸಾಗಿದವು ಡಬ್ಬಿ ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತ ಒಂದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದು...
ದೊಡ್ಡ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನೇ ದುಡಿಯುವವ
ಹಬ್ಬಿ ಬೆಳೆದಿದೆ ಬಳಗ ತೂಗು ತೊಟ್ಟಿಲವಾಗಿ, ಬೆಳ್ಳಿ
ಬಟ್ಟಲವಾಗಿ
ಒಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾಗಿ, ಹತ್ತು ನೂರಾಗಿ!
ವರುಷ ವರುಷಗಳೆಷ್ಟೊ ಗತಿಸಿದವು ಹೀಗೆಯೇ ಹಳಿಗುಂಟ ಸಾಗಿ.
ಜಗ್ ಜಗ್ ಝುಕು ಝುಕು
ಜಗ್ ಜಗ್ ಝುಕು ಝುಕು ಜಗ್ ಜಗ್...
ಓಹೊ! ಕುಣಿಯಲೂ ಬಲ್ಲುದೀ ಗಾಡಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
ಉನ್ಮಾದಗೂಡಿ.
ಒಳ್ಳೆ ಪ್ರಾಯದ ಮೋಡಿಃ
ಹತ್ತಿದಿಬ್ಬವ ಸಿಳ್ಳುಹೊಡೆದು ಹುಬ್ಬನು ಕುಣಿಸಿ
ಹಸಿರ ಸೆರಗನು ಜಗ್ಗಿ ಸರಸವಾಡಿ,
ಸೇತುವೆಯನೊತ್ತಿ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ಆಲಿಂಗಿಸುತ
ಕಣಿವೆ ಕಂದರಗಳಲಿ ಕಟ್ಟಾಡಿಸಿ -
ಜಗ್ ಜಗ್ ಝುಕು ಝುಕು
ಜಗ್ ಜಗ್ ಝುಕು ಝುಕು
ಜಗ್ ಜಗ್...
ಕೊಂಚ ಮುಗ್ಗರಿಸಿತ್ತು ಗಾಡಿ, ಬಿತ್ತು ಬ್ರೇಕು!

ಅಂತು ಇಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿತು ಇಗೊ ಬಂತು
ನಿಲ್ದಾಣ.
ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗರೆದು ನಿಂತಿತೋ ಆಗಿ ನಿತ್ರಾಣ.
ಹತ್ತುವರು, ಇಳಿಯುವರು ಮುತ್ತಿ ಮುಗಿ ಬೀಳುವರು
ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನಂಥವರು ಎಷ್ಟೋ ಜನ!
ಎಡಬಲದ ಗಿಡಮರಗಳೋಡಿ ಡಿಕ್ಕಿಯ ಹೊಡೆದು
ಗಿರಿದರಿಗಳೆಲ್ಲ ಗರಗರ ತಿರುಗಿ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಬೀಸಿ ಒಗೆದು
ಗಕ್ಕನೆ ಚೇನು ಜಗ್ಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತೆ ಬಹುದೂರ ನೆನಪು -
ಇಡಿಯ ಹಾಡಿನಲಿ ಎದೆಯ ಮಿಡಿದಂತೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು
ಚರಣ.
ಇರಲಿ; ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಮತ್ತೇಕೆ ಆ ಎಲ್ಲ ಹಳೆ ಪುರಾಣ?
ಹೊರು ನಿನ್ನ ಹೋಲ್ಡಾಲು
ಹಿಡಿದುಕೋ ಕೈಚೀಲ
ಇಳಿದು ಬಿಡು ಸಾವಧಾನ.

ಜಗ್... ಜಗ್... ಜಗ್... ಜಗ್...
ಚಲಿಸುತಿವೆ ಗಾಲಿ,
ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಂತು ತ್ರಾಣ
ಎಲ್ಲಿಹುದೊ ಈ ಇದರ ಕೊನೆಯ ನಿಲ್ದಾಣ?!

ದ್ವಂದ್ವ

ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ತಲೆಯೊಳಗೇ ಏಕೆ ಸುರುವಾಯ್ತೊ
ಹಾಳಾದ ಕಾರಖಾನೆ!
ನೂರು ಯಂತ್ರದ ಗಾಲಿ ಚೀತ್ಕರಿಸಿ ಓಡುತಿವೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೇಸವನೆ.
ಹಗಲಿರುಳು ಬಿಟ್ಟೂಬಿಡದೆ ಕಪ್ಪು ಹೊಗೆಯುಗುಳಿ
ಅಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ಅಗೊ ಆಕಾಶದ ನಕಾಶವನ್ನೆ.
ಎಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲಿ ಮಗುಚಿ ಮೋಡದ ದೋಣಿ
ಚಿಕ್ಕೆ ತಳಕಂಡವೋ,-
ಹಗಲು ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಸೇತುವೆಯು ಮುರಿದಿರುಳ
ರಹದಾರಿ ಬಂದಾಯಿತೋ -
ಇಲ್ಲಿಯವರಿಗೇ ಮೊದಲು ನೆಲೆಯಿಲ್ಲ
ಅಲ್ಲಿಯವರನು ಕುರಿತ ಯೋಚನೆಗೆಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ?
ಇಂದಿನದೆ ಮುಖ್ಯ ರಾದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ ನೋಡಿ-
ಉಳಿದದ್ದು ಮುಂದೆ ನೋಡೋಣ, ಸಾವಕಾಶ.

* * *

ಸೆಳಕಿನ ಹಿಂದೆ ಸೆಳಕು, ಸೆಳಕಿನ ಹಿಂದೆ ಸೆಳಕು
ನಡುನಡುವೆ ಕುಲುಕುತಿಹುದಲ್ಲ ಇದು ಯಾವ ಬೆಳಕು?
ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ತೂರಿಬಿಟ್ಟಂತಿಹುದು ಹಸುರು ಸರ್ಚಲೈಟು.
ಕಾಡುನಾಡೆನ್ನದೆಯೆ ಹುಲ್ಲು ಹಸುರಾಣೆಯಲಿ ಅದರ ಝೋಕು!
ಒಳಗೆ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಕುಳಿತು ಚಹವ ಗುಟುಕರಿಸುತ್ತ
ಆಗಾಗ ಕಿಟಕಿಯಲಿ ಹಣಿಕಿದರೆ ಸಾಕು
ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು?-
ಆಹ! ಹೀಗೆಯೆ ಸಾಗಿರಲಿ ಈ ಜಗತ್ತು.
ಮರದ ಪೊಟರೆಯೊಳೊಂದೆ ಗಿಳಿಯಮರಿ - ಕಿಲಿ ಕಿಲಿ
ಜಿನುಗು ಮಳೆಯಲಿ ತೊಯ್ದು ತೆಪ್ಪಗಿವೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿ.
ತೊಟ್ಟಿಲಲಿ ಮಗುವಿನೆಳನಗೆಯ ತಲಕಾವೇರಿ!
ಅಂಗಳದ ಕಸಗಂಟೆಯಲಿ ರಸದ ವಿಜಯಧ್ವಜವನೆತ್ತಿವೆ
ಗುಲಾಬಾಕ್ಷಿ;

'ರಸೋವೈಸಃ'
ಮದುಗುಣಿಕೆ ಊದಿವೆ ತುತೂ ತುತ್ತುತೂರಿ.
ಕಂಪೌಂಡುಗೋಡೆಯ ಮೇಲು ಬರೆದಿದೆ ಹಸಿರು ತನ್ನಸಂಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು.
ಬೆಳ್ಳಗೆ ನಿರಿಯ ಚಿಮ್ಮುತ ಬಂದು
ನೆಲವ ಮೋಹಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಬಾನಿಗೇರಿದೆ ಮಳೆಯ ಥಳುಕು.
ನೀರೆಲ್ಲ ಬಸಿದು, ರೇವೆ ಮಣ್ಣನು ಹರವಿ
ನಿಶ್ಚಿಂತ ನಿಂತಿಹುದು ಜೀವಝರಿಯು;
ತೊಳೆದ ಮನಸಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿವೆ ನೂರು ಡೇರೆಹೂ ಮರಿನೇಸರು.
ಎದೆ ಎದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಣಿದು ಕೋಲಾಟವಾಡಿದೆ ಅದೇ:
'ಚೆಲುವಯ್ಯ ಚೆಲುವೋ... ಚೆಲುವಯ್ಯ ಚೆಲುವೋ'

* * *

ಅದಕಾಗಿ ಇದಕಾಗಿ ಬೆದಕುತಿಹುದಲ್ಲ ಮನ -
ಅದಕಿಹುದೆ ಬೇರೆ ಬದುಕು?
ತೊಟ್ಟು ಕುಣಿಯುತ್ತಿಹುದು ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕ್ಕೊಂದು
ಬೇರೆ ಪೋಷಾಕು.
ಸಾಧನೆ ಸತ್ಯದಾರಾಧನೆಗಳೆಂದರದಕೆ ತಲೆಬೇನೆ,
ಈಗಿರುವ ಮೆದುಳೊ? ಖಾಲಿ ಖಜಾನೆ.
ಇಷ್ಟರ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ನಡೆದೀತು, ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಈ ನಮ್ಮ
ಕಾರಖಾನೆ-
ಇಲ್ಲವೆಂದರು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ತರುವದಿದೆ ಹೇಳಿ,
ಅದು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ಆಸ್ತಿ!
ಸಂಪು ಹೂಡಿದರೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.
ಅದರ ಮಾಲಕನು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹಣಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಮಾರಾಯ.
ಆದುದಾಗಲಿ, ಕೊನೆಗೆ ಆಗಿಯೇ ಬಿಡಲಿ ಕುಸ್ತಿ
ನೋಡೋಣ ಒಂದು ಕೈ !
ಗೆದ್ದರೂ ಸೈ,
ಗೆದೆಯದಿದ್ದರೂ ಸೈ.

ಇವನಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಬೈಗು - ಬೆಳಗು

೧

ಸುತ್ತು ಹತ್ತೂ ಕಡೆಗೆ ಹೊಳೆಯುತಿವೆ ಕಂಗಳು
ಮಗುವಿನೆಳನಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಗಲುಹಗಲೇ ನುಸುಳಿ ಬಂದಿಹುದು
ಬೆಳುದಿಂಗಳು!

ಕತ್ತಲೆಯ ಅಚ್ಚಿನಲಿ ಬೆಳಕಿನೆರಕವ ಹೊಯ್ದು
ತೆಗೆದಿರುವ ಅಪ್ರತಿಮೆ ಪ್ರತಿಮೆ ನೂರು!
ಮೂರು - ಸಂಜೆಯ ಮೃದುಲ ನೀಲಿಯಾಗಸದೆದೆಯ
ತುಡಿವ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಗಳ ಬಯಕೆ - ಸಾಲು;
ದೂರ ಬೆಟ್ಟವನಿಳಿದು ಮೆಲುಕಾಡಿಸುತ ಬರುವ ಕೊರಳ
ಗಂಟೆಯು ಮಿಡಿವ ನಾದ ಹೊಳಲು.
ಗಿರಿಯ ಮುಡಿಗಿರುವ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಂದಾದೀಪ
ಬಾನಿಗೇರಿದೆ ಹೊಗರು ಅಗರುಧೂಪ-
ಶೂನ್ಯದೊಡನನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಬೆರೆದಿದೆ ವಿಶ್ವಚೈತನ್ಯ ವಿವಿಧ ರೂಪ.

ಮುಳ್ಳುಜಾಲಿಯ ಹೂವ ಸೌಗಂಧದಲಿ ತೇಲೆ ದುಂಬಿಗನಸು
ಜೋಂಪಿಸುತ್ತಿದೆ ಮಗುವಿನೆಳೆಯ ಮನಸು.
'ಕಂದ ಜೋ ಜೋ... ಬೆಳಕಿನಂದ ಜೋ ಜೋ'
ಹೊಂಗೆ, ಹುಣಿಸೆಯು ಬೊಗಸೆ ಬೊಗಸೆ ಸುರಿದಿವೆ ಹೂವು
ಹಣ್ಣು ತೂಗಿದೆ ಕೊಂಬೆ ಕೊಂಬೆಯಲಿ ಮಾವು;
ಧೂಳಿ ನುಣ್ಣಗೆ ನೆಲಕೆ ಜಾರುತಿದೆ, ಗಾಳಿಯಲಿ ಆರುತಿಹುದದರ
ಕಾವು.

ಮನೆಯ ಜಗುಲಿಯನೇರಿ ಬೆಳಕು ತೂಗಾಡುತಿದೆ
ಒಳದನಿಯು ಹಾಡುತಿಹುದು:
'ಕಂದ ಜೋ ಜೋ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ಜೋ ಜೋ'
ನೀಲಪರದೆಯ ನಡುವಿನೆಳೆಯ ಜಗ್ಗಲು ಝಗ್ಗನೆದ್ದು ಕುಣಿದಿವೆ
ತಾರೆ!

ನೆಲದೆದೆಯ ಮೊಗ್ಗರಳಿ ಪರಿಮಳದ ಸೂರೆ.
ಮುಗಿಲ ಮಂಚವನೇರಿ ಅಂಚೆದುಪ್ಪಳ ಹೊದೆದು
ಚಿಕ್ಕೆಗಂಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆವ ನೀರೆ,
ಆಡಿ ದಣಿದಿದೆ ಮಗುವು
(ಅದಕೆ ದಣಿವೇ ಇಲ್ಲ!)
ಎಳೆಯ ಕಂಗಳ ಎವೆಗೆ ತಂಗಾಳಿಯಾಗಿ ಸುಳಿ, ಜೇನಾಗಿ
ಇಳಿದು ಬಾರೆ.

೨

ಹಗಲು ಕೋಳಿಯ ನಿದ್ದೆ -
ಬಯಲಾಟದಲಿ ಸೋಗು ಕುಣಿದದ್ದೂ ಕುಣಿದದ್ದೆ
ತಕ್ಕ ಥೈ ತಕ್ಕ ಥೈ.
ಕಾಳಿಂಗನ ಹೆಡೆಯ ಹತ್ತಿ ಹತ್ತಿ ತುಳಿದ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ
ಥಿತ್ಥೈ ಥೈ!
ಆಚೆ ಬೀದಿಗು ಗಸ್ತಿ ಹೊಡೆದು ಬರುವದು ಕೇಕೆ
ಕೊಟ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆ.
ಬಿಳಿ ಜೋಳ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕವಣೆಗಲ್ಲನು ಬೀರಿ ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿಸುತಿ
ಹನು
ಅತ್ತಿತ್ತ ಸುಳಿದೀರಿ ಮತ್ತೆ, ಜೋಕೆ!
ತಾಸಿಗಿಪ್ಪತ್ತು ಮೈಲಿನ ವೇಗ ಮೀರುವುದು
ಮನೆತುಂಬ ಓಡುವುದು ಅಂಬೆಗಾಲಿನ ಕಾರು,
ನೋಡ ನೋಡುತ ಧುಮುಕಿ ಹೊಡೆದು ಮೇಲೇಳುವದು
ಬ್ರೇಕು ಹಾಕಲು ವೇಗ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಜೋರು!

ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ದಿನಕೆಂಟು ಅಪಘಾತ
ಇನ್ನೆಂಟು ಆದರೂ ಈತ ನಿರ್ಭೀತ;
ಎಂಥ ಅದ್ಭುತವಡಗಿ ಕುಳಿತು ಆಡಿಸುತಿಹುದೊ
ಎಂಟು ತಿಂಗಳ ಪುಟ್ಟ ಜೀವಯಂತ್ರ.

೩

ಮೈಮರೆತು ಕುಳಿತಕಡೆಗಿವನ ಮಿಂಚಿನದಾಳಿ
ಹೊಂಚುಗಾರ!
ಎಲ್ಲಿಂದಲೊ ಸರ್‍ರನೆರಗಿ ಬಡಿಯುವ ಗಿಡುಗ
ಅಕ್ರಮಣಶೀಲ!
ರಾಶಿಯೊಕ್ಕುವ ಸಮಯಕೆದ್ದ ಸುಂಟರಗಾಳಿ-
ಕೋಲಾಹಲ!
ಏಳು ಮೆಟ್ಟಿನ ಹುಲಿಯ ಹಿಡಿದು ಪಳಗಿಸಬಲ್ಲ
ಚಂಡ ಪ್ರಚಂಡ!
ಕಣ್ಗೆ ಬಿದ್ದುದನೆಲ್ಲ ಕಸಿದು ಕೈವಶಗೊಂಬ
ಪುಂಡ ಮಾರ್ತಾಂಡ!
ನಜರು ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಮುಜುರೆ ಹೊಡೆದರು ಕೂಡ
ಸಂಧಾನ ವಿಫಲ ವಿಫಲ,
ತುಂಟನಗೆ ಸಮ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ ಬೀರುವ ಬಂಟ
ನಿತ್ಯ ಜಯಶೀಲ.

೪

ಎರೆದು ಧೂಪವ ಹಾಕಿಹೊಚ್ಚಿಬೆಚ್ಚಗೆ ತುಂಬುದೊಟ್ಟಿಲನು ತೂಗಿ
ಮೆಲ್ಲನುಲಿಯಲಿ ಇವಳು ಜೋಗುಳವ ಹಾಡುತಿರೆ
ಹೊಮ್ಮಿ ಬರುವುದು ಇವಗು ಕಾವ್ಯಸ್ಫೂರ್ತಿ!
ಯಾವ ದೈವಿಕ ಭಾಷೆ ಯಾವುದೋ ಧಾಟಿ -
ಹಾಡಿಯೇ ಹಾಡುವನು ಕಂಠಪೂರ್ತಿ.
ತೂಗಿದವರಿಗೆ ಬಂತು ತೂಕಡಿಕೆ ಎಂದಾಗ
ಹಾಡು ಮುಗಿವುದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿ.
ಏರಿ ಗಗನಕೆ ಹಾರಿ ತೂರಿ ಬಿನ್ನಾಣದಲಿ
ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಲಾಗ ಹಾಕಿ,
ಗೂಡಿಗಿಳಿವುದು ಪಾರಿವಾಳ ನೆಟ್ಟಗೆ ಬಂದು
ಬಾನಿನಲಿ ಸಂಜೆಯಾಗಿ.

ದಡಸೂಸಿ ಹರಿವ ನದಿ ಮಡುವಾಗಿ ನಿಂತಂತೆ
ಇರುಳಿನಲಿ ಇವನ ನಿದ್ದೆ -
(ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲೂ ಮುಖವು ಮುದ್ದು ಮುದ್ದೇ.)
ನಡುವೆ ಏನೋ ಕನಸು, ತುಟಿಯಂಚಿನಲಿ ಮಿಂಚು-
ಮೂಡಿ ಮರೆಯಾಗುವದು ದಿವದ ಬೆಳಕು;
ಕೊಳದ ತಳದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಮುಳುಗಲು ಮೀನು
ಥಳಥಳಿಸಿ ಹೊಳೆಯುವೊಲು ನೀರಿನಂಚು.

ಎಲ್ಲೊ ಒಲವಿನ ಸೂತ್ರ ಹಿಡಿದು ಆಡಿಸುತಿರಲು
ಆನಂದದುಯ್ಯಾಲೆ ಒಳಗು - ಹೊರಗು;
ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ದಿನವು ಮೂಡಿ ಬೆಳಕಾಡಿದರೂ
ಇವನಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಬೈಗು - ಬೆಳಗು.

ದೀಪಧಾರಿ

೧

ಒಂದು... ಎರಡು... ಮೂರು
ಒಂದೊಂದು ಹೂ ಹಗುರು
ಮಗುವಿಡುವ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿನ ಪುಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನೆಣಿಸಿದನು
ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ!
ದಟ್ಟಡಿಯನಿಡುತಲಿವ ನಡೆಗಲಿತುದೇ ಒಂದು
ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತ.

ಭೂಮಂಡಲವ ನೆತ್ತಿಯಲಿ ಹೊತ್ತು ಮೇಲೆತ್ತುವೊಲು
ಏಳುವನನಾಮತ್ತು;
ಜೋಲಿ ಹೊಡೆಯುತ ತಂತಿ ಮೇಲೆ ಓಡುವ ನಡೆವ
ವಿವಿಧ ಕಸರತ್ತು;
ಅದರ ಗತ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಇವನಿಗೂ ಗೊತ್ತು!
ಬಂದು ನೋಡಿರಿ ಒಮ್ಮೆ, ಗರ್ದಿಗಮ್ಮತ್ತು.

೨

ಪದವಿಟ್ಟುದೇ ಭಂಗಿ
ನಡೆದದ್ದೆ ದಾರಿ,
ಕಣ್ಣುತಪ್ಪಿದರಿವನು ವಿಶ್ವಸಂಚಾರಿ!
ಹಿಡಿದದ್ದೆ ಹಟ
ಇವನು ನುಡಿದದ್ದೆ ವೇದ,
ತಳಕಿತ್ತು ಓಡುವವು ಎಲ್ಲ ವಾಗ್ವಾದ
ಎದ್ದನೊ,-
ತೊತ್ತಳಂದುಳಿವ ಯಜ್ಞದ ಕುದುರೆ!
ಬಿದ್ದನೋ,-
ಇವಗಿಲ್ಲ ಅದರ ಪರಿವೆ.
ಎದ್ದೆದ್ದು ಬಿದ್ದು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ನಡೆಯುವ ಹಿಗ್ಗು
ಸಾಹಸದ ದಂಡಯಾತ್ರೆ.
ನಡೆಯುತಿದೆ ಈಗಿನಿಂದಲೆ ಮುಂದಿನಾವ ಹೋರಾಟಕ್ಕೊ
ಈ ಸಿದ್ಧತೆ!

ಇವನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಕೆಳಗೆ ಜರುಗಲು ಬೇಕು
ಈ ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ.
ತಪ್ಪಿತೋ,-
ಹಿಂದುಮುಂದೂ ನೋಡದಿವನು ಊದಿಯೆ ಬಿಡುವ
ಸಮರ ತೂರ್ಯ!
ನಮಗಿಲ್ಲ ಇವನೆದುರು ನಿಂತು ನುಡಿಯುವ ಧೈರ್ಯ:
ಬೆಳಗಿನಿಂದಲು ಸಂಜೆವರೆಗು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಉರಿವ ಸೂರ್ಯ!
ಆಡಿದರೆ ಆಡಿಯೇ ಆಡುವನು - ಮನಸುಖರಾಯ
(ನಮೋ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರಾಯ)
ಕಲ್ಲೊ ಮುಳ್ಳೊ - ಇವನು ಒಂದನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸನು
ವಜ್ರಕಾಯ!
(ಇತ್ತೀಚೆ ಬೇರೆ ಕಲಿತಿಹನು
ಕಣ್ಣಿನಲಿ ನೀರಿಲ್ಲದೆಯೆ ಅಳುವ ಹೊಸ ಉಪಾಯ)
ಮರುಗಳಿಗೆ - ಶುಭಗಳಿಗೆ - ಏನು ಹೊಳೆವುದೊ ಏನೊ
ಏನಿಳಿವುದೋ ಚಂದ್ರಲೋಕದಿಂದ,
ಇಷ್ಟಗಲ ಅರಳುವದು ದುಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ ನಗೆಯು
ಹೊಮ್ಮಿದೊಲು ಈ ಬಾಳಿನೆಲ್ಲ ಚೆಂದ.

ಎತ್ತಲೋ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿಗು ಕೈಯನೆತ್ತುವನು
ಕಾಣದುದ ಕೈಮಾಡಿ ಕರೆಯುತಿಹನು:
ಇವನ ಕಪ್ಪನೆ ಕಣ್ಣಿಗಿದಿರು ಕುಣಿಯುವ ನವಿಲು
ಯಾವುದೋ ಬೆರಳೆತ್ತಿ ತೋರಿಸುವನು.

ಬಾನ ಮರೆಗಿರುವ ಚಂದ್ರನ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುವನು
ಒಂದೆ ನೋಟಕೆ ಚಿಕ್ಕೆ ಜಾಲಾಡಿಸುವನು;
ಹೂವ ಕಂಡರೆ ಹಿಗ್ಗಿ ಮೂಸುವನು ಈ ರಸಿಕ-
ಬಾನುಲಿಗೆ ತಾನೆ ಹೊಸ ಹಾಡು ಕಲಿಸುವನು.

ಬಿಸಿಲ ಕೋಲನು ಹಿಡಿದು ಮೇಲೇರ ಬಯಸುವನು
ಮಣ್ಣಿನಲಿ ಹೊನ್ನಕಾಣವಾರಿಸುವನು;
ಮೇಲೆ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿ ಪುಚ್ಚಗಳನೆಣಿಸುವನು
ಮೌನಗಾಳಿಯ ಜಡಿದು ಮಾತಾಡಿಸುವನು!

ಹಗಲು ಸತತೋದ್ಯೋಗಿ, ಇರುಳು ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ
ನಿದ್ದೆ ಎಲ್ಲೊ ಯಕ್ಷಲೋಕ ಸಂಚಾರಿ,
ಇವನೆಳೆಯ ಕಂಗಳಲಿ ಹೊಳೆವ ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕು
ದಿನದ ದಾರಿಯೊಳೆಮಗೆ ದೀಪಧಾರಿ.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದವರು :

ಗುರುಲಿಂಗ ಕಾಪಸೆ

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧ ಬೇಲಿಯ ಮೇಲಿನ ನೀಲಿಯ ಹೂಗಳು

ಭೂಮಿಯಾಳದ ಭಾವ ಮೇಳೈಸಿ ಪುಟಿದಂತೆ ಬೇಲಿಯ ತುಂಬ ಅರಳಿ ನಿಂತ ನೀಲಿಯ ಹೂವುಗಳು ಈ ಅಷ್ಟಪಟ್ಪದಿಯ ವಸ್ತು. ಮೊದಲಿನ ಎಂಟು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹೂವುಗಳ ನರ್ತನ, ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ, ನೂರು ಸಾವಿರ ನೀಲ ಬಗೆಗಣ್ಣಿನ ಚೆಲುವು ರೂಹು ಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಆರು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸೌಂದರ್ಯಾನುಭವದಿಂದ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿದ ಜೀವನ ದರ್ಶನವಿದೆ. ಬಿಸಿಲು ಬಲಿಯುವ ಮೊದಲೇ ಸೌಜನ್ಯ ವುಳ್ಳ ಜೀವ ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಸಹಜವಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ನಿರಾಶೆಯಿಲ್ಲ. ದೇಟಿ ಗಂಟಿದ ನಾಳೆಯರಳುವ ಮೊಗ್ಗೆ ಮುಖಚಾಚಿಕೊಂಡಿದ್ದು. ಭವಿಷ್ಯತ್ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಸುನೀತದ ಸತ್ವ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆನೆಗಟ್ಟಿನಿಲ್ಲಬೇಕಾದುದು ಅದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಕ್ಕೆ ಕುರುಹು. ಈ ಕವಿಯ ಸುನೀತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವಿಮಲ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚೈತ್ಯಾಕ್ಷಿ ನೀಲಿಯ ಹೂವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವ ಕೊನೆಯ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರವತ್ತಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ.

ಸಾಲು : ೧೨ ಮೂರ್ಧನ್ಯ : ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತ.

ಸಾಲು : ೧೩ ಚೈತ್ಯಾಕ್ಷಿ : ಚೇತನ ಪ್ರಕೃತಿಯ ರಸನೇತ್ರ.

೨ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ನೆನಪಿಗೆ

ಕನ್ನಡದ ಅನುಭಾವಿ ಕವಿ ಹಲಸಂಗಿಯ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಪ್ಪನವರು ೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಕಾಲವಾದರು. ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮಧುರಸ್ಮರಣೆ ಈ ಕವಿತೆಯ ವಸ್ತು. 'ಮಧುರ ಚೆನ್ನ'ರು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕರಲ್ಲೊಬ್ಬರು, ಅಲ್ಲದೆ ಜಾನಪದ ಸತ್ವವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಃ ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡಿದವರು. ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಅವರು ಸ್ವಾನುಭವಯುಕ್ತವಾದ 'ಮಧುರಗೀತ'ವೆಂಬ ಸ್ನೇಹ ಸೂಕ್ತವನ್ನು ಹಾಡಿದವರು. ಆತ್ಮಸಂಶೋಧಕರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಚ್ಚ ಅನುಭಾವವನ್ನು 'ನನ್ನನಲ್ಲ'ದ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದವರು. ಅವರ ನಯದ ಓಜೆ, ಮಿದುವಾದ ಅಂತರಂಗ, ವೀರ ಸಾಧನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ 'ಜೇನ ತೊಳೆ

ಬಿಡಿಸಿ' ಇಟ್ಟಂತೆ ಇಡಲಾಗಿದೆ. 'ಮಧುರಚೆನ್ನ'ರ ಕೃತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಓದಿದಾಗ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಿಂಬ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ನಮಗಾಗುವುದು.

ಸಾಲು : ೬, ನವಿಲ ಹೆಜ್ಜೆ : (೧) ಕವಿಯ ಊರಾದ ಹಲಸಂಗಿ ನವಿಲುಗಳ ಆಗರ.

(೨) 'ನನ್ನ ನಲ್ಲ'ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ಪದ್ಯವೂ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಬಹುದು.

'ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆಲೆ ನವಿಲೆ, ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೇಸು
ಕಣ್ಣ ಬಣ್ಣಗಳೇಸು ಎಣಿಸಲಾರೆ,
ಎಲ್ಲ ರೂಪಿಸಿದವನು ಎಲ್ಲಿ ತಾನಡಗಿದನೆ
ತಾಳಲಾರದು ಜೀವ ಹೇಳಬಾರೆ'.

ಸಾಲು :೭, ಕಾಳರಾತ್ರಿ ; (೧) The dark night of the soul.

(೨) 'ಕಾಳರಾತ್ರಿ' 'ಬೆಳಗು' ಇವು ಅವರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರಪರ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಆಗಿವೆ

ಸಾಲು : ೮, ನಿಸ್ಸೀಮ ; 'ನನ್ನನಲ್ಲ'ದ ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನಿಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು.

'ನಿಸ್ಸೀಮ ನಿಸ್ಸೀಮ ಸೀಮದಲೆ ನಿಸ್ಸೀಮ
ನಿಸ್ಸೀಮವೆಂದರೂ ಶೂನ್ಯವಲ್ಲ'.

ಸಾಲು : ೧೨, ದೇವತಾ ಪೃಥಿವಿ
" ೧೪, ಮಧುರಗೀತ
" ೧೮, ಮೌನಕೋಗಿಲೆ
} 'ನನ್ನನಲ್ಲ' ಕವನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಸರಿನ ಕವಿತೆಗಳೂ ಇವೆ. ಅವು ಇವುಗಳ ಅರ್ಥ ಪುಷ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಬಹುದು.

" ೧೯, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ : ಸೂರ್ಯಪಾನ

" ೨೦, ಬೆಳಗಿನೊಳಗಣ ಬೆಳಗು : ವಿಶೇಷಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಈ ವಚನವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

'.....ಬೆಳಗಿನೊಳಗಣ ಮಹಾಬೆಳಗಿನ ಬೆಳಗು ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ'

" ೨೭, ನಿಸದಿಗೆ ಗಲ್ಲು
" ೨೭, ಮಾಸತಿ ಕಲ್ಲು
} ಈ ಸಂದರ್ಭದ ಅರ್ಥಪುಷ್ಟಿಗಾಗಿ 'ನನ್ನನಲ್ಲ' ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯ 'ನೋಂಪಿ' ಕವಿತೆಯ ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

" ನೆನಸಿನ ಕೋರಿಕೆ
ಕನಸೇ ಆದರೆ
ತನು ನಿಸದಿಗೆಗಲ್ಲಾಗುವದು.

ನೆನಸಿನ ಕೋರಿಕೆ
ಕನಸೇ ಆದರೆ
ಮನ ಮಾಸ್ತಿಯ ಕಲ್ಲಾಗುವದು'

೩ ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನವನೋದಿ

ಇದು ಇನ್ನೊಂದು ಸುನೀತ. ಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದಿದಾಗ, ಭವ್ಯತೆಯ ಕನಸು ಬಾನಿಗೇರಿ, ಬೆಳಕಿನ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಿಂದ ವೀಣೆಯು ಮಿಡಿದ ಅದ್ಭುತವಾದ ಓಂಕಾರದ ನಾದಾನುಭವ ಈ ಕವಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಭಾವಗೀತೆಯಿಂದ ಮಹಾಕಾವ್ಯದವರೆಗೆ ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯ ಗರಿಗೆದರಿ ವಿಹರಿಸಿರುವ ರಮ್ಯಚಿತ್ರವೂ ಇಲ್ಲಿದೆ. ರಸಋಷಿಯ ಪದ್ಮಕಾಂತಿಯ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣವು ನೂರು ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಬಿಂಬವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಕವಿ.

೪ ಮನೆ - ಕಿಟಕಿ

ಬಾನ ಕನ್ನಡಿಗೆ ಚೌಕಟ್ಟು ಹಾಕಿರುವ ಮನೆಯ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಕವಿ ಒಳ-ಹೊರಗುಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾನೆ.

೧

ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡ ಮನೆಯ ಪರಿಸರ ನಿತ್ಯನೂತನವಾದ ಅನುನಯವುಳ್ಳದು. ದುಂಡು ಮಾಲೆಯ ಕನಸ ಕಟ್ಟಿ ಮುಡಿದಂತೆ ಅದು ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಮನೆಯವಳು ಹೂಮುಡಿಯುವದು ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಕಲ್ಪನೆಯ ಕುಡಿಯಾದ ರಂಗವಲ್ಲಿ, ಚಿತ್ರವಿಲಾಸ ತೋರುವ ಊದುಬತ್ತಿ, ಮಗುವಿನೆಳನಗೆ, ಹೊನ್ನ ಬೆಳಕಿನ ಹುಂಜ, ಹಂಚು - ಮಾಳಿಗೆ - ಮಳೆ ಏನೆಲ್ಲ ಕಲಾಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರಗಳಾಗಿ, ಈ ಮನೆಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿವೆ. ಜಾವ ಜಾವಕೆ ಹಾಡಿನೆಳೆಯ ಜಗ್ಗಿದಂತೆ ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅವು ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಸಾಲು ೧-೪ ಮಗುವನಾಡಿಸುತ... ಚಂದ್ರತಾರೆಯಾಗಿ
೧೧-೧೨ ಊದು ಬತ್ತಿಯು ... ಧವಳ ಕೀರ್ತಿ

೧೩-೧೬ ಮುಂಜಾವದಂಗಳದಿ... ಸರಬರಾಯಿ
೧೭-೧೮ ಹಂಚು ಮಾಳಿಗೆ .... ಮಿಂಚು ಸೆಳೆತ

೨

ಕಿಟಕಿಯ ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವ ನಿಸರ್ಗದ ಚೇತೋಹಾರಿಯಾದ ಬಣ್ಣನೆ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಹೂವು, ಹಕ್ಕಿ,ತರು ಮರಾದಿಗಳು ಕವಿಯ ನೂತನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪಡಿಯಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ರೂಪ ತಾಳಿನಿಂತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಒಂದೊಂದು ವಿವರವೂ ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ.

ಉದಾ : ಸಾಲು : ೧೮-೧೯ ಮಾವು ಹೂವಿನ ತೇರು.. .ಬೂರಲ

೩

ಕವಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ದೂರ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಚಾಚಿ ಜಗತ್ತಿನ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಪಾಡಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಾಚೆ ದೂರ ಗಿರಿಕಿರೀಟದ ತುದಿಗೆ ಅದ್ವಿತೀಯ ಬೆಳಕಿನ ಪುಂಜವಿರುವದನ್ನೂ, ಬಾನಿನಾಶೀರ್ವಾದದ ಶಾಂತಿ ಅಭಯವಿರುವದನ್ನೂ ಈ ಅಶಾಂತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ದಿನದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮೀರಿದ, ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಸ್ಪರ್ಶ ನಿಸರ್ಗದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಗೆ ಒದಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ತೃಪ್ತಿ ಕವಿಗಿದ್ದು, ಅದು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಬಾನ ಕನ್ನಡಿಗೆ ಕಿಟಕಿ ಚೌಕಟ್ಟಾದಂತೆ. ವಿಶಾಲಸೃಷ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಾಗಬಲ್ಲುದು. ಆ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬರಿಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಲದು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ಬಗೆಗಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ನೋಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಸಾಲು :೪೨ ತರಗ ಬರಗ: ಎದುರು ಬದುರು.

೫ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮಜಲು

ಏಕರೀತಿಯ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಒಂದು ಚಿತ್ರ ಮಜಲು ಮಜಲಾಗಿ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾದ ಈ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಕಾಣುವ ಪಕ್ಷಿ, ಪ್ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ಹೋರಾಟಮಯ ಜೀವನವನ್ನು ಕವಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾಗೆಯ ಕಿರಿಚುವಿಕೆ, ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯ ಅರಚುವಿಕೆ, ನೊಣದ ಪರಿಸೆ,

ನಾಯಿಯ ಅಗಳಿನಾಸೆ, ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳು ಕವಿತೆಯ ಶಬ್ದ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ.

ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ದುಡಿತದಿಂದಾದ ಬೇಸರದ ನಿಸ್ಸಾರತೆಯನ್ನು

'ಬಾಡಿಗೆಯ ಚಕ್ಕಡಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲದ ಕೀಲ

ಎಳೆಯಲಾರದ ಎತ್ತು ಎಳೆಯುತ್ತಿದೆ' ಎಂಬ ಪ್ರತೀಕ ಮನಂಬುಗುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ನುಡಿಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಜೆ ನಂಜಿಕೊಳ್ಳಲಿಕಿಹುದೆಂದು ಆನಂದದ ಕ್ಷಣಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. 'ಇರುಳು ಹೇಗೋ ಕಳೆದು' ಎಂಬಲ್ಲಿಯ 'ಹೇಗೋ' ಪದ ದೀರ್ಘ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಗೌರೀಶ ಕಾಯಕಿಣಿಯವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಅರಿವಿಗೆ, ಅಸ್ವಾದ್ಯತೆಗೆ ನೆರವಾಗುವ ಅಪೂರ್ವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಳಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಅವರೇ ಆರಿಸಿಟ್ಟ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು ('ಮಣ್ಣಿನ ಮೆರವಣಿಗೆ'ಗೆ ಬರೆದ ಹಿನ್ನುಡಿಯಿಂದ).

೧. 'ಬಾನ ಬೀದಿಗೆ ಜೋಲಿ ಹೊಡೆದು ಉರುಳಿವೆ ಮೋಡ
ಪಡುವಣದ ಪಡಖಾನೆಯಿಂದ ತೂರಿ.'

(ಕಾಮರೂಪ ಮೋಡಗಳ ಸ್ವೈರಗತಿಗೆ ಎಂಥ ಸಮರ್ಪಕ ಛಾಯಾ ಭಾವದ ರೂಪಕವಿದು)

೨. 'ಹಸುರು ಜೊಂಡಿನ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಬಡಕಲು ಎಮ್ಮೆ
'ಈಸಬೇಕೋ ಇದ್ದು ಜೈಸಬೇಕೋ'.

(ದಾಸರ ಬೋಧ ವಚನಕ್ಕೆ ಎಂಥ ಅಕಲ್ಪಿತ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯತೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವಿದು! ಆದರೂ ಎಂಥ ಔಚಿತ್ಯ!)

೩. 'ಎದುರು ಗೋಡೆಗೆ ಶಿಲುಬೆಗೇರಿಸಿದ ಗಡಿಯಾರ'
(ಎಂಥ ಪ್ರಭಾವಿಯಾದ ಪ್ರತೀಕವಿದು!)

ಸಾಲು : ೧೯, ಚೆಟ್ಟಿಚೇನಕ : Centipede
" ೨೦, ಅತ್ತೆ : (೧) ಆ ಕಡೆಗೆ
(೨) ಅತ್ತು

" ೨೩-೨೪, ಕೊಂಡವಾಡೆ: ತುಡುಗು ಮೇಯುವ ದನಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ದೊಡ್ಡಿ.

" ೨೫, ಹಾಡು -ಹಲಗೆ : Gramophone record.

'ಮನೆ - ಕಿಟಕಿ', 'ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮಜಲು' ಈ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀ ಕೆ. ಡಿ.ಕುರ್ತುಕೋಟಿಯವರು 'ಮನ್ವಂತರ'ದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು:

'ಕಣವಿಯವರ ಪ್ರಮುಖ ಗುಣವಾದ ವರ್ಣನಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಹಲವಾರು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಅಂಶಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. 'ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮಜಲು', 'ಮನೆ - ಕಿಟಕಿ' ಇಂಥ ಕವಿತೆಗಳು ತಮ್ಮ ಅನ್ಯಾದೃಶವಾದ ವರ್ಣನಾಕ್ರಮದಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲಘುಕಾವ್ಯಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರತಕ್ಕಂಥವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ವಿವರಗಳು, ಹಗುರಾದ ವಕ್ರೋಕ್ತಿ. ರಮ್ಯವಿನೋದ ಇವು ಆ ಕವಿತೆಗಳ ರಸಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ರುಚಿಯನ್ನು ತಂದಿವೆ.'

೬ ವಿರಹಿ - ಸಂಜೆ

ಬೇಸರಗೊಂಡ ನೇಸರನು ಕರಿಯ ಮೋಡದ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಮುಖಕೆಳೆದು ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಬರುವ ಕಳ್ಳ ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದೆ. ಇಂಥ ಹೊಸ ಉಪಮೆ ರೂಪಕಗಳು, ಇಲ್ಲಿಯ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಕಳೆಕಟ್ಟಿ ತಕ್ಕ ವಾತಾವರಣ ವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ವಿರಹಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸದೆ 'ನಿಶೆಯು ಬರೆಯಿತು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸೊನ್ನೆ' ಎಂಬ ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಲು : ೯, ಹೊತ್ತ್ಮೂಂಟ್ಲೆ : ಹೊತ್ತು +ಉಂಟಲೆ, ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುವ ಮೊದಲೆ.

೭ ಸೊಳ್ಳೆ

ಸೊಳ್ಳೆಯ ಕಾಟದ ಸನ್ನಿವೇಶವೊಂದನ್ನು ಈ ಕವಿತೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಛಂದೋ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿನೋದಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

೮ ಚಿಂತನ

ಸ್ನೇಹ ಜೀವಿಯಾದ ಕವಿ ಅತಿಥಿ - ಗೆಳೆಯರ ಬರು - ಹೋಗುವಿಕೆಯ ಚಿಂತನ ನಡೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅತಿಥಿಗಳು ಎದೆಯೊಲವನರಳಿಸುತ ಬರುವದೂ, ಮೋಡದೊಲು ಬಯಲಾಗಿ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿ ಹೋಗುವದೂ ನಡದೇ ಇದೆ. ಈ ನಿರಂತರವಾದ ಸಲುವಳಿಕೆ ಕವಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಬೆರಗನ್ನೂ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೊರಗನ್ನೂ ಉಂಟು ಮಾಡಿದೆ.

'ಹೀಚಿಬಿಟ್ಟ ರಬ್ಬರು,' 'ಕತ್ತರಿಸಿದ ಹಲ್ಲಿಬಾಲ' - ಈ ಉಪಮೆಗಳು ಎಷ್ಟೊಂದು ಔಚಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

೯ ಋತು ಸಂಸಾರ

ಋತು ಋತುಗಳ ಸಂಬಂಧ ಅಜ್ಜಿ, ಮಗ, ಮೊಮ್ಮಗ ಇವರ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದಂತೆ. ಅವುಗಳದೂ ಒಂದು ಸಂಸಾರ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಸಾರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕವಿ ನೂತನ ಪ್ರತೀಕಗಳ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಳಿದಾಸನ 'ಋತುಸಂಹಾರ' ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಾಗಬಹುದಾದರೂ ಕವಿ ಈ ಕವನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೆಸರು ಇನ್ನೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ವಾಗಿದೆ.

ಚಳಿಗಾಲ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಪಿಟಿಪಿಟಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅವಳ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಬತ್ತಿದೆಲೆಗಳು ಹಾರಿಹೋಗಿವೆ. ಮಂದಿ ಗದಗುಟ್ಟಿ ಹಲ್ಲು ಕಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟಿದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಸೆರಗೆಳೆದು ಅವಳು ಸೆಡವಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುವಳು. ಮುದುಕಿಯ ಸ್ವಭಾವ ಚಿತ್ರಣ ಚಳಿಗಾಲದ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಾವು ಹೂವಿನ ಕೊಡೆಯ ವಿಮಾನದಿಂದಿಳಿದು ವಸಂತ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಕಾಲೇಜಿನ ಕಟ್ಟಿ ಹತ್ತಿದ ಹುಡುಗ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದಂತೆ ಅವನ ಸಂಭಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ತಾಳಲಾರದ ಬಿಸಿಯ ರಕ್ತನಾಡಿಯ ಒತ್ತಡ ವಸಂತದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ತೀಕ್ಷ್ಣಗೊಳಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಅದೇ ಮುಂದುವರಿದು 'ನೆರೆದಿರುವ ಸಂತೆಯಲಿ ಬಿಡಬಹುದೆ ಇಂಥ ಹೋರಿ' ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪ್ರತಿಮಾಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ ಬಿಸಿಲಿನ ಚುರುಕನ್ನೂ ತಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಾಲ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಸಿಗೆಯ ಪ್ರಖರತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ :

'ತಳಿರು ನಾಲಗೆ ಚಾಚಿ ತೇಕುತಿತ್ತು'

'ಮರದ ಕೆಳಗಡೆ ನೆರಳು ಮೈಚಾಚಿ ಮಲಗಿತ್ತು'

ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಕಾಯಕಿಣಿಯವರು 'ಪ್ರತೀಕಕ್ಕಿಂತ ಮೂರ್ತೀಕರಣ ಈ ಕವಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿಗೆ' ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಲಿಗೆ ಚಾಚಿ, ಮೈ ಚಾಚಿ ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ 'ಯಮಕ' ಅಹೇತುಕವಾಗಿ ಬಂದು, ಕಾವ್ಯದ ವ್ಯಂಜಕತೆಗೆ ಕಳೆಕೊಟ್ಟಿರುವದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

೧೦ ನೆರಳು

ಅಸ್ತಿಪಂಜರದ ದೀನ ಭಿಕ್ಷು ಇಲ್ಲಿಯ ನೆರಳು. ಆ ನೆರಳಿನ ವಿಕೃತ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಂಜೆಯ ನೆರಳು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ. ಇರುಳಿನ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಭೀಷಣತೆ ಯನ್ನು ಪ್ರತೀಕಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಳಗೆ ನಂದಿದಾಶೆಯ ಮನದ ತುಕುಡಿಗಳಿದ್ದರೆ, ಹೊರಗೆ ಕೊರಳು ಹಿಸುಕಿದಂತಹ ನರಿಯಕೂಗಿದೆ. ಅಸ್ತಿಪಂಜರ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಕತ್ತಲೆಯ ತಿದಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸನ್ನಿವೇಶ ಭಿಕ್ಷುವಿನ ದೈನ್ಯಾವಸ್ಥೆ ಯನ್ನು ಭೀಕರಗೊಳಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಯುಗ ಯುಗದ ಹೊಳವು ಹೊಡಮರಳು ತ್ತಿದೆಯಾದರೂ ಒಡಲ ಹಸಿವೆಯ ಸೋಲು ಸೋಲಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ನೆರಳಿನದೊಂದು ಪರಿವಾರವೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹೊಸನಾತ - ಹೊಸನಾತವೆಂದರೂ ನೆರಳಿನ ತೆವಳುವಿಕೆ, ನರಳುವಿಕೆ ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತವೆ.

ಈ ಕವಿತೆ ಇಡಿಯಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಪ್ರತೀಕ. ಅದಾಗ್ಯೂ ಹಲವಾರು ಚಿತ್ರಮಯ ಪ್ರತೀಕಗಳ ಸುರುಳಿ ಬಿಚ್ಚುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಸಾಲು : ೧೨, ತೊಗಲು ಬಾವಲಿಯಂತೆ ಜೋತಿರುವ ಜೋಪಡಿಯ ನೆರಳು

" ೧೮, ನಟ್ಟಿರುಳು ಕೊರಳ ಹಿಸುಕಿದ ತೆರದಿ ನರಿಯ ಕೂಗು

" ೩೪ - ೩೫ ನೆರಳಿನದೊಂದು... 'ನಾರಾಯಣ'

ಸಾಲು : ೩ ಕೈಮರ : Signal

" ಕರಡಿಸಲಾಮು : ಜುಲುಮೆಯ ನಮಸ್ಕಾರ.

೧೧ ಕಾಲಾತೀತ

'ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮಜಲಿ'ನಲ್ಲಿ ಏಕತಾನತೆಯ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವಸರದ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜೀವನದ ಇನ್ನೊಂದು ಚಿತ್ರವಿದೆ.

‘ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಅರ್ಜಂಟು!’ ಎಂದು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಓಡಾಡುವ ವಾಹನಗಳು ಹಾದಿಹೋಕರಿಗೆ ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿಸಿವೆ. ಆಫೀಸು, ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜು, ಅಂಗಡಿ, ಬ್ಯಾಂಕು ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಗಡಿಯಾರದೆಡಬಿಡದ ಬಡಿತದೊಂದಿಗೆ ತಾಳಹಾಕುತ್ತಲಿವೆ. ಇವು ಜೀವಾಣುಗಳ (ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ) ಮೂಗುದಾರವನ್ನ ಜಗ್ಗಿ ಆಯಸ್ಕಾಂತದಂತೆ ಸದಾ ಎಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಾಳುಕಿರುಗುಟ್ಟಿದೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಷವಾಹನನಾಗಿ ಕೊಳಲೂದುತ್ತ ಸಾಗಿದ ದನಗಾಹಿಯ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ ಕವಿ. ಅವಸರ, ಆತುರತೆ, ಅಶಾಂತಿಗಳಿಗತೀತವಾದ ಅವನಂಥ ಮನಸ್ಸಿನ ಶಾಂತಿ ಯಾರಿಗಿಹುದೊ ಎಂದು ಉದ್ಗಾರವೆತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವೈದೃಶ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ.

ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸುನೀತಗಳಿವೆ. ಆಯಾ ವಸ್ತುವಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಶೈಲಿ ಹದವರಿತು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿವೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನೂ ಕವಿತ್ವವನ್ನೂ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಲ್ಲ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಈ ಕವಿಗಳ ಸುನೀತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಸ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಉತ್ತಮ ಪಾಕಸಿದ್ಧಿಯಿರುವದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಸಾಲು : ೧ ಅರ್ಜಂಟು : Urgent

ಸಾಲು : ೩ ಬಟ್ಟೆ : (೧) ದಾರಿ, (೨) ಅರಿವೆ

: ೬ ಅಯಸ್ಕಾಂತ : ಲೋಹಚುಂಬಕ, Magnet

೧೨ ಮೃತ್ಯುಬಂಧ

ಮೃತ್ಯು ಒಂದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಅವಸ್ಥೆ. ಅದರ ಮೋಹಬಂಧ, ಸದ್ದಿಲ್ಲದ ಹರಿದಾಡುವಿಕೆ, ಒಳಸಂಚುಗಳು ಹಾವಿನ ಪ್ರತೀಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪಡೆದಿವೆ. ಮೃತ್ಯು ಹುಟ್ಟಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ, ನೆರಳ ಜೊತೆಗೆ ನೆರಳಾಗಿ ಬರುವದು. ಎಂಥ ಒಜ್ಜೆ ಹೊತ್ತರೂ ಸುಜ್ಜು ಗುಜ್ಜಾಗದ ಅದು ಕುನಸಿಟ್ಟು ಕುಳಿತು ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಪೂರೈಸಿಬಿಡುವದು. ಹೀಗೆ ಕವಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಂಡ ಹಾವಿನ ಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಕಾರ್ಯ - ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಮಣ್ಣಲೋಕದ ಸಣ್ಣಗೊಂಬೆ ತೆರಳುವಾಗ ಕವಿ ಕಂಡ ಜೀವನದ ಕೊನೆಗಳಿಗೆಯ ಶಬ್ದ ಚಿತ್ರವೂ ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟುವಂತಿದೆ.

ಸಾಲು : ೧೩, ಚಮಕು : ಹೊಳಪು, ಚಪಲತೆ

" ೩೧ 'ಸಣ್ಣಗಿಣಿಯು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹಾರಿತು ?' ಮಧುರ ಚೆನ್ನರ 'ಧ್ರು'ವ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ

ಸುನೀತಿದೇವಿ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ಕಾಣದೆ ಕನಿಕರದಿಂದ ಕೇಳುವ ಮಾತಿದು.

೧೩ ಹೊಸ ಹುಟ್ಟು

ಹಗಲಿನ ಅಪಸ್ವರಗಳೆಲ್ಲ ಇರುಳಿನ ಮೌನದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿಂತೆಯ ಬಿರುಸು ಬಾಣಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾನೆ. ಬಾನಿನೆದೆಯಲ್ಲಿಯ ನೋವು, ಚಿಕ್ಕೆಗಂಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಂಬನಿ, ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿಯ ನರಳುವಿಕೆ ಆತನ ಭಾವ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ಈ ಬಗೆಯ ನೋವನ್ನು ದಾಟಿ ಕವಿ ಹೊಸ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಹೊಂಬೆಳಕಿನಾನಂದ ಜೀವ ಜೀವದ ಹೂವನ್ನು ಅರಳಿಸಿದೆ. ಚಿಕ್ಕೆ ಗಂಬನಿಗಳು ಅಮೃತಬಿಂದುಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿವೆ. ಈ ಮಾರ್ಪಾಡು ನೋವಿನ ನಂತರ ನಲವಿರುವದೆಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೃದ್ಯವಾದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪಂಕ್ತಿಗಳು ಯಾರ ನೋವನ್ನೂ ಮರೆಸಬಹುದು.

ಸಾಲು : ೧೩-೧೯ 'ಕಣ್ದೆರೆಯುತಿದೆ ನಸುಕು... ಮಿಸುಕಾಡಿದೆ'.

" ೨೩-೨೪ 'ಹೂವಿನೆಸಳಿನ ಮೇಲೆ... ಅಮೃತಬಿಂದು!'

•

೧೪ ಪಡುಗಡಲು

ಕಡಲು, ಬಾನು ಇವೆರಡೂ ಅನಂತತೆಯನ್ನು ಹೀರಲು ಬಾಯ್ದೆರೆದು ನಿಂತಿರುವ ಪ್ರತಿಮೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಈ ಕವಿತೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬೃಹತ್‌ಶಕ್ತಿಯ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ತೆರೆಗಳ ಹೆಗಲೇರಿ ಬರುವ ಹಗಲಿರುಳು, ಓತು ಪರುವ ಋತುಗಳು, ಗುಟ್ಟನರಿಯದ ಬೆಟ್ಟ, ಪಟ್ಟವೇರಿದ ಹಸಿರು, ಬಾನಿನ ಭವ್ಯತೆಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದ ಕಡಲು - ಇವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ರಮ್ಯತೆ, ರಹಸ್ಯ ಪೂರ್ಣತೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿವೆ.

ನೀಲ ನಿದ್ದೆಗೈದಿರುವ ದ್ವೀಪ, ಹಾಯಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾಯಾದ ದೋಣಿ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ರಂಟಿ ಹೊಡೆದು ಸಾಗುವ ಹಡಗು, ಅಖಾತ, ಭೂಶಿರ, ತೇಲುತಿರುವ ತೆಪ್ಪ ಇವು ಕವಿಯ ಕಲಾಪೂರ್ಣವಾದ ಕುಂಚದಿಂದ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ.

ಮೂರನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರರ ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದದ 'ನಾಗರಿಕತೆ ಮುಗಿಲಿಗೇರಿ ಬಾಂಬಿನ ಮಳೆಗೆರೆದಿದೆ' ಎನ್ನುವಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಪರಿಣಾಮ ರಮಣೀಯವಾಗಿದೆ.

ಸಾಲು : ೧೨, ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿ : ಪರಾಶರ ಮುನಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿ ಎನಿಸಿದ್ದ ಸತ್ಯವತಿ ಯೋಜನಗಂಧಿಯಾದಳೆಂದೂ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮ ವಿತ್ತಳೆಂದೂ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಥೆಯಿದೆ. ಈ ಸತ್ಯವತಿಯು ಮೀನುಗಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವಳು.

ಸಾಲು : ೪೯ 'ಉದ್ಧರೇದಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂ' ಆತ್ಮನಿಂದಲೇ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರ.

- ಭಗವದ್ಗೀತಾ ಅಧ್ಯಾಯ ೬, ಶ್ಲೋಕ ೫.

೧೫ ಪಣತಿ

ದೀಪಾವಳಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಈ ಕವಿತೆ ಇಂದಿನ ಜೀವನದ ಕತ್ತಲೆ - ಬೆಳಕನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕತ್ತಲೆಯ ಕೂಪದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಸಾಲು ದೀಪಗಳು ಹೊತ್ತಿ ಉರಿದರೂ, ನಗೆ, ನಲಿವು, ಸಲ್ಲಾಪ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವಾಗಿವೆ. ಅಂಧಕಾಸುರನ ಒಳನುಗ್ಗುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವದು ಅನೇಕ ಸಲ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಬಂದು ಮನಸ್ಸಿನ ಸುಪ್ತ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಕಿಳ್ಳಿ ಕೇತನ ಗೊಂಬೆಗಳಂತೆ ಕುಣಿಸತೊಡಗುತ್ತಾನೆ.

ಜೀವನದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸೋತ ಜೀವಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಚಿತ್ರ, ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ ಕವಿ ಒಡ ಮೂಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾ : ಸಾಲು : ೧೫ 'ಕೆಸರು ಮೆತ್ತಿದ ಕಾಲನೆತ್ತೆತ್ತಿ ಇಡುತಿಹುದು ಗಾಣದೆತ್ತು'

ಸಾಲು : ೧೬-೧೯, 'ಹಾಳು ಗೋಡೆಯ ಬದಿಗೆ... ಮೇಯ ಬಿಟ್ಟಪ್ರಾಣಿ'

ಈ ಪರಿಚ್ಛೇದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ 'ಪಣತಿ' ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ.

ಎರಡನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆಡಂಬರವನ್ನು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಅರ್ಥನಿಬಿಡತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ.

ಸಾಲು : ೫-೮ 'ಅವತಾರಗಳ ಮೇಲೆ... ಬಲು ವಿಚಿತ್ರ'

ಸಾಲು : ೩೯-೪೧ 'ಬಯಕೆ ಊದಿನ ಕಡ್ಡಿ... ಅಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ.'

ಸಾಲು ೫೧-೫೨ ಥಳಥಳಿಸುವೆರಡು... ಕೈಯ ಬೆರಳು;

ಮೂರನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿಯ ದೀಪಾವಳಿ ಸಂಭ್ರಮದ ಶಬ್ದಚಿತ್ರ ವ್ಯಂಜನೆಯಿಂದ ರಂಜಿತವಾಗಿದೆ. ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ಚಟಪಟಾಕಿ, ಸುರುಸುರು ಬತ್ತಿ, ಆಟದಾಟಂಬಾಂಬಿನಾಸ್ಫೋಟನ ಇವುಗಳ ವ್ಯಂಜಕತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

'ಮುಗಿಲು ಝುಗ ಝುಗ ಮಿಂಚಿ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡಿತು ಸ್ನ್ಯಾಪು
(ಸಿಗಲಾರದಿನ್ನಿಂಥ ಜಗದ ಭಂಗಿ!)
ಎಂಬ ರಮ್ಯವಾದ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನೂ
'ಕತ್ತಲೆಯ ತುಂಬಿ ಹೊರಚೆಲ್ಲುವ ಗಟಾರದಲಿ
ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತು ಪಾಪ, ಮುದ್ದು ಕುನ್ನಿ!

ಎಂಬ ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರತೀಕವನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಸಾಲು : - ಪಣತೆ -ಹಣತೆ
'ಪಣತಿ' ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಳಕೆಯ ರೂಪ

ಸಾಲು : ೫ ಅಂಧಕಾಸುರ : (೧) ಘೋರವಾದ ಕತ್ತಲೆ
(೨) ಶಿವನಿಂದ ಹತನಾದ ಒಬ್ಬ ರಾಕ್ಷಸ

ಸಾಲು : ೧೨ ಕಿಳ್ಳಿಕೇತ : ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗೊಂಬೆಯಾಟದ ಸೂತ್ರಧಾರ

ಸಾಲು : ೨೩ ಭೋಂಗಾ : ಗಿರಣಿಯ ಕೂಗು Siren

ಸಾಲು :೩೨ ಪೌಳಿ : ಗುಡಿಯ ಪ್ರಾಕಾರ

ಸಾಲು : ೫೯ ಚಟಪಟಾಕಿ : (೧) ಮದ್ದಿನ ಪಟಾಕಿ
(೨) ಚಡಪಡಿಸುವಿಕೆ

ಸಾಲು : ೬೬ ಸ್ನ್ಯಾಪು : Snap

ಸಾಲು : ೬೭ 'ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಜ್ಯೋತಿಃ' ಎಲ್ಲ ಬೆಳಕಿಗೂ ಮೂಲವಾದ ಬೆಳಕು. ಮಂಡುಕೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯ ಅನುಭವವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಬಂದ ಮಾತು.

೧೬ ಕೊನೆಯ ನಿಲ್ದಾಣ

ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೀವನದ ಅತಂತ್ರ ಪರತಂತ್ರ ಯಾತ್ರೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಈ ಕವನ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣದ ರೂಪಕದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನೂತನ ಉಪಮೆ, ರೂಪಕಗಳು ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ಬಂದಿವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ನಿಲ್ದಾಣವನ್ನು

ಸೇರುವವರೆಗೂ ನಡೆಸುವ ಗದ್ದಲ, ಗಡಿಬಿಡಿ, ತನ್ನ ಜಾಗಕ್ಕಾಗಿ ಬಡಿದಾಟ, ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ತುಳಿವವರೊಡನೆ ಹೋರಾಟ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೋಲ್ಡಾಲಿನೊಂದಿಗೆ ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಇಳಿಯುವಿಕೆ, ಇವೆಲ್ಲ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದಂತಿದ್ದರೂ ಲಕ್ಷಣಾರ್ಥವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ರೈಲು ಮತ್ತೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. 'ಎಲ್ಲಿಹುದೊ ಈ ಇದರ ಕೊನೆಯ ನಿಲ್ದಾಣ?!' ಎಂದು ಕವಿ ವಿಸ್ಮಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಉದ್ಗಾರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ಹೋರಾಟದ ಸಫಲತೆ, ವಿಫಲತೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೊಡುತ್ತವೆ.

ಸಾಲು : ೧೩ ಅಡಪು : ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹತ್ತುವ ಒಂದು ಚರ್ಮರೋಗ

೧೭ ದಡ್ಡುಬಿದ್ದ : ರೂಢಿಯಿಂದ ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡ

೨೧ 'ಬಂದಿತೆಂದರು ಇದ್ದುದಿದ್ದೆ ಇತ್ತು' ಮಧುರಚೆನ್ನರ 'ನನ್ನನಲ್ಲ'ದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಅನುಭವ ನಿವೇದನೆಯ ಸಂದರ್ಭ:

ಬಂತು ಬಂತೆಲೆ ಬಂತು, ಬಂತುಘನಸಿರಿ ಬಂತು
ಬಂದಿತೆಂದರು ಇದ್ದುದಿದ್ದೆ ಇತ್ತು.'

ಸಾಲು : ೩೨ ಲೇಟು : Late

ಸಾಲು : ೩೭ ಒತ್ತುಗರಡು : Blotting paper

ಸಾಲು : ೪೯ ಹಮಾಲ : ಕೂಲಿ

ಸಾಲು : ೫೦ ಚೆಕ್ಕರು : Ticket checker

ಸಾಲು : ೫೯ ನಿಲ್ದಾಣ ಕೂಟ : Junction

ಸಾಲು : ೬೮ ಹತ್ತಿಯಂಡಿಗೆ :ಹತ್ತಿಯನ್ನು (Cotton) ತುಳಿದು ತುಂಬುವ ಚೀಲ

ಸಾಲು : ೭೨ 'ಉಧೋ ಉಧೋ...' ಶ್ರೀ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ತರುಣ ತಪಸ್ವಿ' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ತರುಣ ತಪಸ್ವಿ ನಿದ್ದೆಯೊಳಗಿಂದೆದ್ದು ಸತೇಜವಾಗಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತು

ಸಾಲು : ೭೫ ಎಂಜಿನ್ನು : Engine

ಸಾಲು : ೧೦೦ ಚೇನು: Chain

ಸಾಲು: ೧೦೩ ಹೋಲ್ಡಾಲು : Hold - all.

೧೭ ದ್ವಂದ್ವ

ಬುದ್ಧಿ - ಭಾವ, ರಸ-ವಿರಸ, ಸೋಲು - ಗೆಲುವುಗಳ ದ್ವಂದ್ವ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಕವಿ ಅದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಒಂದು ಪರಿಯಿಂದ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ತಲೆ ಬುದ್ಧಿ-ಭಾವಗಳ ತರ್ಕ-ವಿತರ್ಕಗಳ ಕಾರಖಾನೆ. ಅದು ನೂರು ಯಂತ್ರದ ಗಾಲಿಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿದ ಎಂಜಿನ್ನು, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅಶಾಂತಿಯ ಕಪ್ಪು ಹೊಗೆಯುಗುಳುತ್ತ ಚೀತ್ಕರಿಸಿ ಒಂದೇ ಸವನೆ ಓಡುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಮಲ ಚಿದಾಕಾಶ ಈ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಅಳಿಸಿಹೋಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ತಲೆಯ (ಬುದ್ಧಿಯ) ಕಾರ್ಯ. ಭಾವದ (ಹೃದಯದ) ಆರ್ದ್ರತೆ ಬೇರೆ. ಮಳೆಯ ಸೆಳಕಿನ ಸರ್ಚ್‌ಲೈಟನ್ನು ಕಂಡು, ಅದರ ಝೋಕಿಗೆ ಮನಸೋತು 'ಹೀಗೆಯೇ ಸಾಗಿರಲಿ ಈ ಜಗತ್ತು'ಎಂದು ಅದು ಇಚ್ಛಿಸುವದು. 'ರಸೋ ವೈಸಃ' ಅದರ ಸಿದ್ಧಿಮಂತ್ರ ರಸದರ್ಶನದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂತೃಪ್ತಿ.

ಬುದ್ಧಿ ಮಾತ್ರ ಅದಕಾಗಿ, ಇದಕಾಗಿ ನಿಮಿನಿಮಿಷಕ್ಕೊಂದು ಪೋಷಾಕು ತೊಟ್ಟು ಕುಣಿಯುವದು. ಬ್ರಹ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ಆಸ್ತಿ ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡಿಬಿಡುವ ಕಸರತ್ತು ಅದರದು. ಈ ಬಗೆಯ ಹೋರಾಟವೂ ಒಂದು ದ್ವಂದ್ವವೆ.

ಸಾಲು : ೧೬ ಸರ್ಚಲೈಟು : Searchlight.

ಸಾಲು : ೧೭ ಹಸುರಾಣಿ : ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಹುಲ್ಲು

ಸಾಲು : ೨೫ ಗುಲಾಬಾಕ್ಷಿ : ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ಸಂಜೆಮಲ್ಲಿಗೆ

ಸಾಲು : 'ರಸೋವೈಸಃ' ಪರಮಾತ್ಮನ ಆನಂದರೂಪ.

- ತೈತ್ತರೀಯೋಪನಿಶಷತ್ ೨-೭.

ಪರಮಾತ್ಮನಸ್ವರೂಪದ ವಿವೇಚನಾ ಸಂದಂರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮಾತು.

ಸಾಲು : ೨೭ ಮದುಗುಣಿಕೆ : ತುತೂರಿಯಾಕಾರದ ಒಂದು ಹೂವು.

೧೮ ಇವನಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಬೈಗು - ಬೆಳಗು

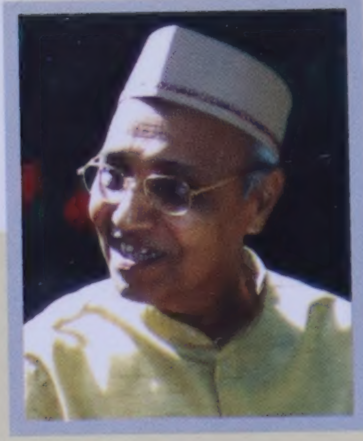
'ಪ್ರೀತಿ ಅಂತಃಕರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆಗೆ ಮೂಡಿದ ರೋಮಾಂಚವೇ ಇವರ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಶ್ರೀ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರು ಶ್ರೀ ಕಣವಿಯವರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಈ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಇವರ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿರುವಂತೆ, ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳು

ಅದರ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿವೆ. ಆತ್ಮೀಯತೆ ಹಾಗೂ ಸುಕುಮಾರತೆ ಇವರ ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮವೇ ಆದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಸಾಲು ೩೯ ಬ್ರೇಕು : Brake

೧೯ ದೀಪಧಾರಿ

'ಇವನಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಬೈಗು ಬೆಳಗು' ಹಾಗೂ 'ದೀಪಧಾರಿ'ಗಳ ವಸ್ತು ಒಂದೇ ಆದರೂ ಸಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದ, ಪ್ರತಿಮಾ ವೈವಿಧ್ಯದಿಂದ, ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆಯಿಂದ, ಛಂದೋಬಂಧದ ನಾವೀನ್ಯದಿಂದ, ಅವೆರಡರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಚಿನ್ನಗನ್ನಡದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರಾದ ಈ ಕವಿ ಚಿನ್ನದ ಘಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎರಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದು ಹೊಸ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಎರಡು ಕವಿತೆಗಳೂ ನಿದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ.



ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿಯವರು ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯಕವಿಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಸರು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹಸಿರು. ಕಣವಿಯವರು ಒಟ್ಟು ೧೬ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಹೊರ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾ ವಿನಯ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಕಣವಿಯವರು ಸರಳ ಜೀವಿ. ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಗೂ ಕವಿಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ಕಾಲದ ನಂಟು. ಇಂಥ ಮಧುರ ಬಾಂಧವ್ಯದ ನೆನಪಿನೊಂದಿಗೆ ಈ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆ ಈಚೆಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೂತನ ರಚನಾ ವಿಧಾನದೊಂದಿಗೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. 'ನವ್ಯಕಾವ್ಯ'ದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಮತ್ತೊಂದು ಮಜಲು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಒಂದೇ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳಾದರೂ ಅವುಗಳ ಆಕಾರ, ಮಣಿತ, ಭಂಗಿ, ರಸಪುಷ್ಟಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ- ಶೈಲಿ, ಛಂದ, ಪದಗಳ ಬಳಕೆ, ಒಟ್ಟಂದದ ಪರಿಣಾಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಹಾಗೂ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಒಂದು ಹೊಸ ರುಚಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅದು ತಳೆದಿದೆಯೆಂದು ಈಗಲೇ ಹೇಳಬರುವಂತಿಲ್ಲವಾದರೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ವತಂತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಬೆಳೆದು ಬರಬೇಕಾದದ್ದು, ಅದನ್ನು ಹಾಗೆ ಬೆಳೆಯಗೊಟ್ಟು ನೋಡಬೇಕಾದುದು ನಿಜವಾದ ಕಾವ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಕೆಲ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ನವ್ಯಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಓದುಗರು ಕಾಣಬಹುದು. ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳೆಂದು ನಾನವನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವಾದರೂ ಆಧುನಿಕ ಭಾವಗೀತೆ ಹಾಗೂ ನವ್ಯ ಮಾರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿರುವ ಕಂದರಕ್ಕೆ ಇದು ಸೇತುವೆಯಾದೀತೆಂಬ ನಮ್ರ ಭಾವನೆ ನನಗಿದೆ.

– ಕವಿಯ ಮಾತು

ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ
9, ರಮ್ಯ, ಗೋಕುಲಂ 3ನೇ ಹಂತ, ಮೈಸೂರು-2